
ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΠΡΟΤΥΠΟ

HELLENIC STANDARD



Οργανισμός φιλικός σε πολίτες με αναπηρία – Απαιτήσεις και συστάσεις

Organization friendly to citizens with disabilities - Requirements and recommendations

ΠΡΟΣΟΧΗ!

Το παρόν έγγραφο δεν είναι πρότυπο ΕΛΟΤ αλλά αποτελεί σχέδιο ελληνικού προτύπου για δημόσια κρίση. Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να υποβάλλουν σχόλια μέχρι την 4^η Ιουλίου 2012. Για τη διευκόλυνση της υποβολής σχολίων επισυνάπτεται έντυπο υποβολής παρατηρήσεων.

Οι ενδεχόμενες παρατηρήσεις ή/και προτάσεις βελτίωσης υποβάλλονται στην ηλ. διεύθυνση kkb@elot.gr ή στα τηλέφωνα 210 2120113 ή στα τ/ο(fax) 210 2283034

Κλάση τιμολόγησης: **xx**

Πρόλογος

Το παρόν εγκρίθηκε την 28^η Μαρτίου ως σχέδιο ελληνικού προτύπου προς δημόσια διαβούλευση από την Τεχνική Επιτροπή ΕΛΟΤ ΤΕ 100 «Απαιτήσεις απονομής σήματος συμμόρφωσης σε επιχειρήσεις προσβάσιμες σε άτομα με αναπηρία (ΑΜεΑ)» που συγκροτήθηκε ως ακολούθως:

- 1) Κατερίνα Τσώνη, ως εκπρόσωπο του Υπ.Οικονομίας Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας
- 2) Νότη Παπασουλιώτη, ως εκπρόσωπο του Υπ.Οικονομίας Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας
- 3) Κωνσταντίνο Κυριακόπουλο, ως εκπρόσωπο του Υπ. Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής
- 4) Λενούσα Χολέβα, ως εκπρόσωπο του Υπ. Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής
- 5) Ελένη Αλευρίτου, ως εκπρόσωπο της ΕΚΠΟΙΖΩ
- 6) Ανδρέα Βαρλάμο, ως εκπρόσωπο της ΕΚΠΟΙΖΩ
- 7) Ιωάννη Βαρδακαστάνη, ως εκπρόσωπο της Εθνικής Συνομοσπονδίας Ατόμων με Αναπηρία (ΕΣΑμεΑ)
- 8) Μαρίλυ Χριστοφή, ως εκπρόσωπο της Εθνικής Συνομοσπονδίας Ατόμων με Αναπηρία (ΕΣΑμεΑ)
- 9) Ρένα Μπαρδάνη, ως εκπρόσωπο του Συνδέσμου Επιχειρήσεων και Βιομηχανιών,
- 10) Πέτρο Μαραμπούτη, ως εκπρόσωπο του Συνδέσμου Επιχειρήσεων και Βιομηχανιών,
- 11) Παύλο Ραβάνη, ως εκπρόσωπο της Κεντρικής Ένωσης Επιμελητηρίων Ελλάδος
- 12) Βασίλειο Παναγιωτίδη, ως εκπρόσωπο της Ελληνικής Ένωσης Τραπεζών
- 13) Μανώλη Καυκαλά, ως εκπρόσωπο της Γενικής Συνομοσπονδίας Επαγγελματιών, Βιοτεχνών και Εμπόρων Ελλάδος (ΓΣΕΒΕ) και
- 14) Νίκο Κογιουμτσή, ως εκπρόσωπο της Εθνικής Συνομοσπονδίας Ελληνικού Εμπορίου (ΕΣΕΕ)

Το παρόν σχέδιο ελληνικού προτύπου αναπτύχθηκε στο πλαίσιο του συγχρηματοδοτούμενου προγράμματος «Απαιτήσεις απονομής Ελληνικού Σήματος συμμόρφωσης σε επιχειρήσεις προσβάσιμες σε άτομα με αναπηρία (ΑΜεΑ)».

Περιεχόμενα

1	Αντικείμενο	7
2	Τυποποιητικές παραπομπές	7
3	Όροι και ορισμοί	7
4	Παράμετροι που πρέπει να εξετάζονται για κάθε κατηγορία ατόμων με αναπηρία	12
4.1.1	Όραση	12
4.1.2	Ακοή	12
4.1.3	Αφή	12
4.1.4	Γεύση/Οσμή	13
4.1.5	Ισορροπία	13
4.2	Κινητική αναπηρία	13
4.2.1	Επιδεξιότητα	13
4.2.2	Ικανότητα χειρισμού	13
4.2.3	Κίνηση	14
4.2.4	Δύναμη και αντοχή	14
4.2.5	Ομιλία	14
4.3	Ψυχική, νοητική, γνωστική αναπηρία	14
4.3.1	Γενικά	14
4.3.2	Νοητική ικανότητα	14
4.3.3	Μνήμη	15
4.3.4	Γλώσσα/αλφαριθμητισμός	15
4.4	Αλλεργίες	15
4.4.1	Γενικά	15
4.4.2	Ανάλυση επικινδυνότητας	16
5	Απαιτήσεις ανά τομέα και κατηγορία ατόμων με αναπηρία	16
5.1	Αρχές Σχεδιασμού για Όλους	16
5.2	Πληροφορία	16
5.2.1	Προσβάσιμη σήμανση	16

5.2.2	Προσβάσιμη επικοινωνία	17
5.3	Κτιριακές υποδομές.....	18
5.3.1	Γενικά	18
5.3.2	Προσβάσιμες θέσεις στάθμευσης	18
5.3.3	Προσβάσιμη είσοδος.....	18
5.3.4	Προσβάσιμη όδευση (οριζόντια και κατακόρυφα)	18
5.3.5	Προσβάσιμες εξυπηρετήσεις.....	19
5.3.6	Προσβάσιμοι σταθεροί εξοπλισμοί	19
5.3.7	Προσβάσιμη διαφυγή.....	19
5.3.8	Υλικά	19
5.4	Υπηρεσίες.....	20
5.5	Διαδικασίες/ πολιτικές.....	20
5.6	Αγαθά	21
5.6.1	Συσκευασία.....	21
5.6.2	Διεπαφή με το χρήστη	21
5.6.3	Αποθήκευση/ τοποθέτηση.....	21
6	Κύριες αστοχίες	21
6.1	Ανάλυση επικινδυνότητας.....	21
6.2	Ειδικές πολιτικές/διαδικασίες.....	22
6.3	Διαδικασίες παραπόνων/ αποζημίωσης	22
6.4	Δωρεάν παροχή υπηρεσιών ή/και εξοπλισμών υποστήριξης.....	23
7	Εύλογες προσαρμογές.....	23
8	Ελάχιστες απαιτήσεις ανά είδος οργανισμού	23
8.1	Εμπορικοί (έκθεση ή πώληση εμπορευμάτων, περιποίηση ή καλλωπισμό	
	ατόμων, επιδιόρθωση ή επεξεργασία αγαθών δηλ. εμπορικά	
	καταστήματα, εμπορικά κέντρα, αγορές και υπεραγορές, φαρμακεία,	
	κουρέια/κομμωτήρια, ινστιτούτα αισθητικής, καταστήματα επιδιόρθωσης	
	ρούχων και υποδημάτων, καθαριστήρια κ.λπ.).....	23
8.2	Γραφεία Υπηρεσιών (δικηγορικά γραφεία, γραφεία ταξιδιών κ.λπ.).....	23
8.3	Προσωρινής διαμονής (ξενοδοχεία και λοιπά τουριστικά καταλύματα,	
	ξενώνες, οικοτροφεία κ.λπ.).....	24
8.4	Εστίασης (εστιατόρια, ζαχαροπλαστεία, καφετέριες, καφενεία, μπαρ,	
	αναψυκτήρια, γρήγορης εστίασης κ.λπ.).....	24

8.5	Αναψυχής (κινηματογράφους, θέατρα, χώροι συναυλιών κ.λπ.).....	24
8.6	Άθλησης (ινστιτούτα γυμναστικής, γυμναστήρια, γήπεδα κ.λπ.)	24
8.7	Πολιτιστικοί/ εκπαίδευσης (μουσεία, χώροι εκθέσεων, βιβλιοθήκες, εκπαιδευτήρια, φροντιστήρια, παιδικοί σταθμοί κ.λπ.)	24
8.8	Τράπεζες, ανταλλακτήρια συναλλάγματος.....	24
8.9	Υπηρεσίες Υγείας (νοσοκομεία, κλινικές, ιατρεία, διαγνωστικά εργαστήρια κ.λπ.)	25
8.10	Δημόσιοι και Ιδιωτικοί Φορείς και Ιδρύματα (π.χ. υπουργεία, εφορίες, δικαστήρια, ασφαλιστικοί φορείς, σωματεία, μη κυβερνητικές οργανώσεις κ.λπ.)	25
9	Εκπαίδευση	26
Παράρτημα Α (Τυποποιητικό) Ελάχιστες απαιτήσεις ανάλογα με το μέγεθος της επιχείρησης		27
Παράρτημα Β (πληροφοριακό) Θεσμικό πλαίσιο σε ισχύ		29
B.1	Ευρωπαϊκό θεσμικό πλαίσιο.....	29
B.2.	Εθνικό θεσμικό πλαίσιο	29
B.3.	Οδηγίες ΥΠΕΧΩΔΕ.....	31
Παράρτημα Γ (πληροφοριακό) Μεθοδολογία ελέγχου προσβασιμότητας		32
Παράρτημα Δ (πληροφοριακό) Τεχνικά δελτία (Τ.Δ.).....		33
Βιβλιογραφία.....		544

Εισαγωγή

«Τα άτομα με αναπηρίες έχουν δικαίωμα να απολαμβάνουν μέτρων που εξασφαλίζουν την αυτονομία, την επαγγελματική ένταξη και τη συμμετοχή τους στην κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή της Χώρας» (Άρθρο 21 παρ. 6 του Συντάγματος).

Η διασφάλιση ίσων ευκαιριών σε όλους ανεξαιρέτως τους πολίτες αποτελεί κοινωνικό ζητούμενο, άρρηκτα συνδεδεμένο με τον πυρήνα της προστασίας της ανθρώπινης αξίας και αξιοπρέπειας και τις αρχές της δημοκρατίας και του κράτους δικαίου.

Ειδικότερα για τα άτομα με αναπηρία και το δικαίωμα τους για απρόσκοπτη ένταξη στην οικονομική ζωή και κοινωνική ζωή, στο Άρθρο 21 του Συντάγματος προβλέπεται ρητά η υποχρέωση λήψης μέτρων διευκόλυνσης της συμμετοχής τους.

Το παρόν πρότυπο αποσκοπεί στην καταγραφή των κριτηρίων αξιολόγησης οργανισμών ως προς τις συνθήκες ανεμπόδιστης πρόσβασης των ατόμων με αναπηρία, που εγγυώνται το σεβασμό των δικαιωμάτων τους και ειδικότερα την ανεμπόδιση και άρτια εξυπηρέτησή τους ως συναλλασσόμενων καταναλωτών ή πελατών, επισκεπτών και αποδεκτών των αγαθών και υπηρεσιών που προσφέρουν οι οργανισμοί.

Δεδομένου της αλματώδους γήρανσης του πληθυσμού - λόγω κυρίως της σημαντικής αύξησης του προσδόκιμου ζωής και της υπογεννητικότητας - αλλά και της τεχνολογικής εξέλιξης και των δυνατοτήτων που αυτή προσφέρει, καθώς και των ιδιαίτερων συνθηκών που επικρατούν στην αγορά σήμερα, το παρόν πρότυπο αποσκοπεί επίσης

- στην κατανόηση των ιδιαίτερων αναγκών μιας μεγάλης μερίδας πελατών – αποδεκτών των προσφερόμενων αγαθών και υπηρεσιών των οργανισμών(π.χ. ηλικιωμένοι, παιδιά κ.λπ.), ίσης περίπου με το 30- 40% του συνόλου του πληθυσμού, με ανάγκες παρόμοιες με αυτές των ατόμων με αναπηρία, με στόχο την αύξηση του βαθμού ικανοποίησής τους,
- στην υποβολή των οργανισμών προκειμένου να εφαρμόσουν μοντέλα πιο πελατοκεντρικά και
- στο άνοιγμα των οργανισμών σε αγορές υποτιμημένες μέχρι σήμερα (π.χ. ατόμων με αναπηρία, ηλικιωμένων κ.λπ.), με στόχο τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας, την επιβίωση και ανάπτυξη των επιχειρήσεων στις ιδιαίτερα δύσκολες συνθήκες ανταγωνισμού και οικονομικής κρίσης που επικρατούν.

Το πρότυπο εστιάζει στην άρση των εμποδίων για τη διασφάλιση της προσβασιμότητας των οργανισμών κάθε μορφής στα άτομα με αναπηρία και με μειωμένη κινητικότητα και στις ενέργειες βελτίωσης για τη δημιουργία ενός ασφαλούς και φιλικού περιβάλλοντος εξυπηρέτησης για όλους ώστε να διασφαλιστεί ότι τα άτομα αυτά, μπορούν να απολαμβάνουν ή/και ασκούν σε ίση βάση με τους άλλους, όλα τα ανθρώπινα δικαιώματα και τις θεμελιώδεις ελευθερίες.

Το πρότυπο εξειδικεύει τις απαιτήσεις που αφορούν στο σχεδιασμό ή στη μετατροπή κτιριακών υποδομών εσωτερικών και εξωτερικών χώρων, υπηρεσιών και αγαθών, καθώς και στη λήψη σχετικών μέτρων από τον οργανισμό ώστε να διασφαλίζεται η ως άνω ισότιμη αντιμετώπιση των πολιτών με αναπηρία και με μειωμένη κινητικότητα.

Οι απαιτήσεις του παρόντος προτύπου είναι συμπληρωματικές στις απαιτήσεις της ευρωπαϊκής και εθνικής νομοθεσίας.

Για τις ανάγκες του παρόντος προτύπου η έκφραση «πρέπει να» αναφέρεται σε ρητή υποχρέωση(απαίτηση) για τον οργανισμό, ενώ αντίστοιχα η έκφραση «θα πρέπει να» αναφέρεται σε δυναμική υποχρέωση (σύσταση).

Οργανισμός φιλικός σε πολίτες με αναπηρία – Απαιτήσεις και συστάσεις

1 Αντικείμενο

Το παρόν Ελληνικό Πρότυπο καθορίζει τις απαιτήσεις για τη διασφάλιση εξυπηρέτησης σε όλους ανεξαιρέτως τους πελάτες από τους οργανισμούς που επιθυμούν να καταστούν φιλικοί και στους πολίτες με αναπηρία και κατ' επέκταση στους πολίτες με μειωμένη κινητικότητα.

Ως οργανισμός φιλικός στους πολίτες με αναπηρία και κατ'επέκταση με μειωμένη κινητικότητα ορίζεται στο παρόν πρότυπο κάθε οργανισμός που διασφαλίζει την ισότιμη, κατά το δυνατόν αυτόνομη, ασφαλή και άνετη πρόσβαση των πολιτών αυτών στις υποδομές και στους εξοπλισμούς που διαθέτει, καθώς και στις υπηρεσίες και τα αγαθά που προσφέρει στο γενικό πληθυσμό.

Το παρόν Πρότυπο έχει εφαρμογή σε Υπηρεσίες ή φορείς του δημόσιου ή/και ευρύτερου δημόσιου τομέα ή/και της τοπικής αυτοδιοίκησης, ιδιωτικές επιχειρήσεις, ιδρύματα ή άλλης μορφής κυβερνητικούς ή μη οργανισμούς ανεξάρτητα από τη νομική μορφή τους.

Οι απαιτήσεις του παρόντος προτύπου είναι επαληθεύσιμες ώστε να επιτρέπουν την αντικειμενική αξιολόγηση, επιθεώρηση και κατάταξη των οργανισμών ως προς τη φιλικότητά τους στα άτομα με αναπηρία και με μειωμένη κινητικότητα.

Το παρόν πρότυπο εφαρμόζεται σε κάθε οργανισμό ο οποίος επιθυμεί να διασφαλίζει την εξυπηρέτηση όλων ανεξαιρέτως των πολιτών, πελατών, καταναλωτών ή επισκεπτών και να αποδεικνύει τη συμμόρφωση με το παρόν πρότυπο προκειμένου να λαμβάνει το Ελληνικό Σήμα Συμμόρφωσης «Οργανισμός φιλικός σε πολίτες με αναπηρία».

2 Τυποποιητικές παραπομπές

CEN/CENELEC Guide 6, *Guidelines for standards developers to address the needs of older persons and persons with disabilities*

ISO/DIS 21542, *Building construction – Accessibility and usability of the built environment*

ISO/DIS 11156, *Packaging – Accessible design- General requirements*

ISO 9999:2007, *Assistive products for persons with disability – Classification and terminology*

ISO 7193:1985, *Wheelchairs-Maximum overall dimensions*

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Όπου αναφέρεται πρότυπο χωρίς χρονολογία (π.χ. ISO/DIS 11156), αυτό νοείται με την κάθε φορά ισχύουσα μορφή του.

3 Όροι και ορισμοί

3.1. αλλεργία

ανοσολογική αντίδραση του οργανισμού σε ακίνδυνες ουσίες τις οποίες όμως θεωρεί επιβλαβείς

3.2. αλλεργία τροφική

αντίδραση του οργανισμού ή δυσανεξία μετά την κατανάλωση κάποιου τροφίμου

3.3. αλφαριθμητισμός

ικανότητα γραφής και ανάγνωσης

3.4. αναπηρία

χρησιμοποιείται ως γενικός όρος για τις βλάβες, τους περιορισμούς στις δραστηριότητες ή στη συμμετοχή

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 1 Ορισμός από την Παγκόσμια Οργάνωση Υγείας (ΠΟΥ), Διεθνής Ταξινόμηση της Λειτουργικότητας, της Αναπηρίας και της Υγείας -(ICF), 2001.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 2 Το ιατρικό μοντέλο αντιλαμβάνεται την αναπηρία ως πρόβλημα του ατόμου, που προκαλείται άμεσα από νόσο, τραύμα ή άλλη κατάσταση της υγείας, και η οποία απαιτεί ιατρική φροντίδα που παρέχεται υπό μορφή ατομικής θεραπείας από επαγγελματίες. Από την άλλη πλευρά το κοινωνικό μοντέλο της αναπηρίας θεωρεί το ζήτημα κυρίως ως πρόβλημα που δημιουργείται από την κοινωνία και βασικά ως θέμα πλήρους ένταξης των ατόμων στην κοινωνία. Η αναπηρία δεν είναι χαρακτηριστικό του ατόμου, αλλά περισσότερο μια σύνθεση συνθηκών, πολλές από τις οποίες δημιουργούνται από το κοινωνικό περιβάλλον. -ΠΟΥ, Διεθνής Ταξινόμηση της Λειτουργικότητας, της Αναπηρίας και της Υγείας -(ICF), 2001.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 3 Η αναπηρία αποτελεί μέρος της ανθρώπινης ποικιλομορφίας.

3.5. αναπηρικό αμαξίδιο

τροχοκάθισμα (αμαξίδιο), χειροκίνητο ή ηλεκτρικό, μέγιστων συνολικών διαστάσεων 0,70X1,20μ, που χρησιμοποιείται από άτομο με κινητική αναπηρία ή/και με μειωμένη κινητικότητα για την μετακίνησή του

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 1 Αναπηρικά αμαξίδια των παραπάνω διαστάσεων καλύπτουν το 85% των περιπτώσεων χρηστών αναπηρικών αμαξιδίων.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 2 Η χειροκίνητη χρήση αμαξιδίων προϋποθέτει επιπλέον ελεύθερο χώρο τουλάχιστον 50 mm και κατά προτίμηση 100 mmσε κάθε μία από τις δύο επιμήκεις πλευρές, τα δε πόδια του χρήστη προσθέτουν μήκος 50 mm στο συνολικό προαναφερθέν μήκος.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 3 Ο ορισμός βασίζεται στο ISO 7193:1985

3.6. άτομο με αναπηρία

άτομο με μακροχρόνιες σωματικές, πνευματικές, διανοητικές ή αισθητηριακές διαταραχές που κατά την αλληλεπίδρασή τους με διάφορα εμπόδια, δυνατόν να εμποδίσουν την πλήρη και αποτελεσματική συμμετοχή του στην κοινωνία σε ίση βάση με άλλους

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 1 Ορισμός από ΟΗΕ, Σύμβαση για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 2 Τα άτομα με αναπηρία αποτελούν ανομοιογενή ομάδα που περιλαμβάνει πολλές επιμέρους κατηγορίες. Για τις ανάγκες του παρόντος προτύπου οι κατηγορίες αυτές ομαδοποιούνται σε αισθητηριακή αναπηρία, κινητική αναπηρία, ψυχική/ νοητική/ γνωστική αναπηρία και στις αλλεργίες με το σκεπτικό ότι οι εκδηλώσεις κάθε άλλης κατηγορίας αναλύονται ουσιαστικά στις εκδηλώσεις των παραπάνω κατηγοριών. Η ως άνω ομαδοποίηση ακολουθεί τη λογική που εισάγει ο οδηγός CEN/CENELEC Guide 6 «*Guidelines for standards developers to address the needs of older persons and persons with disabilities*».

3.7. άτομο με μειωμένη κινητικότητα

πρόσωπο, η κινητικότητα του οποίου είναι μειωμένη, λόγω οποιασδήποτε σωματικής αναπηρίας, διανοητικής ανικανότητας ή αδυναμίας ή λόγω οποιασδήποτε άλλης αιτίας ανικανότητας ή ηλικίας και η κατάσταση του οποίου απαιτεί κατάλληλη προσοχή και προσαρμογή των προσφερόμενων υποδομών και υπηρεσιών

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 1 Ορισμός βασισμένος στον Κανονισμό ΕΚ 1107/2006 σχετικά με τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία και των ατόμων με μειωμένη κινητικότητα που ταξιδεύουν αεροπορικώς

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 2 Ο όρος «άτομο με μειωμένη κινητικότητα» είναι συνώνυμος με τον όρο «εμποδιζόμενο άτομο».

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 3 Η σωματική αναπηρία μπορεί να είναι αισθητήρια ή κινητική, μόνιμη ή προσωρινή.

3.8. γλώσσα

προφορικές και γραπτές γλώσσες και άλλες μορφές μη προφορικών γλωσσών

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 1 Ορισμός από ΟΗΕ, Σύμβαση για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία.

3.9. Διεθνές Σύμβολο Πρόσβασης

διεθνώς τυποποιημένο σύμβολο που απεικονίζει άτομο σε αναπηρικό αμαξίδιο και υποδηλώνει υπηρεσία, εξυπηρέτηση ή/και υποδομή κατάλληλη για χρήση από άτομα με αναπηρία και με μειωμένη κινητικότητα

3.10. επιχείρηση

οργανισμός που ασκεί οικονομική δραστηριότητα, ανεξάρτητα από τη νομική μορφή του

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 1 Στις επιχειρήσεις περιλαμβάνονται, ειδικότερα, αυτοαπασχολούμενοι και οικογενειακές επιχειρήσεις που ασκούν βιοτεχνική ή άλλη δραστηριότητα, καθώς και εταιρείες ή ενώσεις προσώπων που ασκούν τακτικά μια οικονομική δραστηριότητα.

3.11. επιχείρηση μεγάλη

επιχείρηση που απασχολεί περισσότερους από 251 εργαζόμενους.

3.12. επιχείρηση μεσαία

επιχείρηση που απασχολεί από 51 έως το πολύ 250 εργαζόμενους

3.13. επιχείρηση μικρή

επιχείρηση που απασχολεί από 11 έως το πολύ 50 εργαζόμενους

3.14. επιχείρηση πολύ μικρή

επιχείρηση που απασχολεί το πολύ 10 εργαζόμενους

3.15. εύλογη προσαρμογή

απαραίτητες και κατάλληλες τροποποιήσεις και ρυθμίσεις -οι οποίες δεν επιβάλλουν ένα δυσανάλογο ή αδικαιολόγητο βάρος- όπου απαιτείται σε μια συγκεκριμένη περίπτωση, προκειμένου να διασφαλιστούν για τα άτομα με αναπηρία, η απόλαυση ή/και η άσκηση, σε ίση βάση με τους άλλους, όλων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και θεμελιωδών ελευθεριών

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 1 Ορισμός από ΟΗΕ, Σύμβαση για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία.

3.16. ζωντανή βοήθεια/συνοδεία

υποστήριξη/βοήθεια από άτομα όπως οδηγοί, συνοδοί, αναγνώστες, επαγγελματίες διερμηνείς της νοηματικής γλώσσας κ.λπ., που προσφέρεται σε άτομα με αναπηρία και με μειωμένη κινητικότητα με στόχο την διευκόλυνση της πρόσβασης αυτών στα κτίρια και σε άλλες εγκαταστάσεις που είναι ανοικτές στο κοινό, καθώς και στις προσφερόμενες υπηρεσίες και αγαθά, αλλά και σε διαδικασίες, εκδηλώσεις και πάσης φύσεως δραστηριότητες.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 1: Ο όρος «ζωντανή βοήθεια» είναι ταυτόσημος με τον όρο «υπηρεσία υποστήριξης ατόμων με αναπηρία».

3.17. ισότιμη συμμετοχή των ατόμων με αναπηρία

διασφάλιση για τα άτομα με αναπηρία ίδιων δυνατοτήτων επιλογών με αυτές που ισχύουν για τον κάθε πολίτη

3.18. ισότιμη εξυπηρέτηση των ατόμων με αναπηρία

παροχή υπηρεσιών σε άτομα με αναπηρία στο ίδιο επίπεδο και από τα ίδια σημεία που αυτές παρέχονται σε κάθε άλλο πολίτη

3.19. όδευση τυφλών

ειδική ζώνη που κατασκευάζεται με πλάτος 0,30μ έως 0,60μ για την καθοδήγηση και ασφαλή διακίνηση των ατόμων με προβλήματα όρασης σε κοινόχρηστους χώρους πόλεων και οικισμών που προορίζονται για την κυκλοφορία πεζών

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 1 Ορισμός από Απόφαση Υπουργείου Περιβάλλοντος Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής (ΥΠΕΚΑ) 52907/ΦΕΚ 2621Β/31.12.2009, *Ειδικές ρυθμίσεις για την εξυπηρέτηση ατόμων με αναπηρία σε κοινόχρηστους χώρους των οικισμών που προορίζονται για την κυκλοφορία πεζών.*

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 2 Η όδευση τυφλών συνίσταται από λωρίδες επίστρωσης, διαφορετικής υφής και χρώματος από το υπόλοιπο δάπεδο.

3.20. οργανισμός

υπηρεσία/φορέας του δημόσιου ή/και ευρύτερου δημόσιου τομέα ή/και της τοπικής αυτοδιοίκησης, ιδιωτική επιχείρηση, ίδρυμα ή άλλης μορφής κυβερνητικός ή μη οργανισμός ανεξάρτητα από τη νομική του μορφή

3.21. δημόσιος οργανισμός

υπηρεσία/φορέας του δημόσιου ή/και ευρύτερου δημόσιου τομέα ή/και της τοπικής αυτοδιοίκησης, νομικό πρόσωπο δημόσιου και ιδιωτικού δικαίου, κοινωφελής υπηρεσία/φορέας, μη κυβερνητική οργάνωση, αλλά και γενικά φορέας συνάθροισης ή/και συναλλαγής με το ευρύ κοινό

3.22. πελάτης

άτομο που συναλλάσσεται με ένα οργανισμό και λαμβάνει αγαθά ή υπηρεσίες από αυτόν

3.23. προσβασιμότητα

χαρακτηριστικό του περιβάλλοντος, που επιτρέπει σε όλους χωρίς διακρίσεις φύλου, ηλικίας και λοιπών χαρακτηριστικών (σωματική διάπλαση, δύναμη, αντίληψη κ.λπ.) να μπορούν αυτόνομα, με ασφάλεια και με άνεση να προσεγγίσουν και να χρησιμοποιήσουν τις υποδομές, υπηρεσίες (συμβατικές και ηλεκτρονικές) και αγαθά που προσφέρονται

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 1: Ορισμός από ΕΣΑμεΑ, *Ετήσια έκθεση 3^{ης} Δεκέμβρη 2005, ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑ: το «κλειδί» για την εξάλειψη των διακρίσεων.*

3.24. προσβάσιμο αγαθό

προϊόν δραστηριοτήτων ή/και λειτουργιών, υλικό ή άυλο, πρωτογενές ή επεξεργασμένο/μεταποιημένο, που μπορεί να χρησιμοποιηθεί, αξιοποιηθεί και γίνει αντιληπτό από τα άτομα με αναπηρία κατά το δυνατόν αυτόνομα, με ασφάλεια και άνεση

3.25. προσβάσιμη διαδικασία/ πολιτική

διαδικασία/ πολιτική που ενσωματώνει τις ιδιαίτερες ανάγκες των ατόμων με αναπηρία επιτρέποντας σε αυτά να λειτουργήσουν ισότιμα με κάθε άλλο, κατά το δυνατόν αυτόνομα, με ασφάλεια και άνεση

3.26. προσβάσιμη επικοινωνία

γλώσσες ή/και εμφάνιση κειμένου ή/και η γραφή Μπράιγ ή/και επικοινωνία μέσω της αφής ή/και μεγάλα τυπογραφικά στοιχεία ή/και προσიტά πολυμέσα ή/και επίσης γραπτοί, ηχητικοί, απλής γλώσσας, αναγνώσιμοι από τον άνθρωπο και συμπληρωματικοί και εναλλακτικοί τρόποι, μέσα και μορφές επικοινωνίας, συμπεριλαμβανομένης και της προσβάσιμης πληροφόρησης και της τεχνολογίας των επικοινωνιών

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 1 Ορισμός από ΟΗΕ, *Σύμβαση για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία.*

3.27. προσβάσιμη όδευση

συνεχής, χωρίς εμπόδια διαδρομή μεταξύ προσβάσιμων στοιχείων και περιοχών ενός κτιρίου, εγκατάστασης ή εξωτερικού χώρου.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 1 Μία εσωτερική προσβάσιμη όδευση περιλαμβάνει ισόπεδες επιφάνειες κίνησης πεζών με μέγιστη κλίση 5%, χώρους ελιγμών διαμέτρου 1,50μ, θύρες καθαρού πλάτους 0,90μ, ανελκυστήρες και αναβατόρια. Μια εξωτερική προσβάσιμη όδευση περιλαμβάνει προσβάσιμες θέσεις στάθμευσης, ισόπεδες επιφάνειες κίνησης πεζών με μέγιστη κλίση 5%, χώρους ελιγμών διαμέτρου 1,50μ, ράμπες σύνδεσης πεζοδρομίων και οδοστρώματος, όδευση τυφλών, ανελκυστήρες και αναβατόρια.

3.28. προσβάσιμη σήμανση

σήμανση ή σύστημα σήμανσης σε γραφή Μπράιγ σε ευανάγνωστες και κατανοητές μορφές από άτομα με αναπηρία

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 1 Οι ευανάνγνωστες και κατανοητές μορφές περιλαμβάνουν χαρακτήρες, πικτογράμματα, έντονη χρωματική αντίθεση υπόβασης (φόντου) και στοιχείων, απλοποιημένους ανάγλυφους χάρτες και ομοιώματα, ηχητική σήμανση, κ.λπ.

3.29. προσβάσιμη υπηρεσία

υπηρεσία που μπορεί να χρησιμοποιηθεί, αξιοποιηθεί και γίνει αντιληπτή από τα άτομα με αναπηρία κατά το δυνατόν αυτόνομα, με ασφάλεια και άνεση

3.30. προσωπικό

υπάλληλοι, εθελοντές, υπεργολάβοι και λοιπά άτομα με οποιαδήποτε σχέση με τον οργανισμό που παρέχουν υπηρεσίες εκ μέρους αυτού

3.31. σκύλος οδηγός τυφλού

σκύλος ειδικά εκπαιδευμένος για να καθοδηγεί άτομο τυφλό ή με προβλήματα όρασης

3.32. σκύλος βοηθός ατόμου με αναπηρία

σκύλος ειδικά εκπαιδευμένος για να βοηθά στις καθημερινές δραστηριότητες άτομο με κινητική αναπηρία, άτομο κωφό ή με προβλήματα ακοής, άτομο με ψυχική, νοητική ή γνωστική αναπηρία.

3.33. συσκευασία

κάθε προϊόν που χρησιμοποιείται για τη συγκράτηση, την προστασία, τη διακίνηση, τη διάθεση, την αποθήκευση, τη μεταφορά και την παρουσίαση αγαθών, από πρώτες ύλες μέχρι επεξεργασμένα αγαθά, από τον παραγωγό μέχρι τον χρήστη ή τον καταναλωτή, συμπεριλαμβανομένων των επεξεργαστών, συναρμολόγησης ή άλλου διαμεσολαβητή

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 1 Ορισμός από ISO 21067:2007, *Packaging-Vocabulary, para 2.1.1*

3.34. Σχεδιασμός για Όλους

σχεδιασμός προϊόντων, περιβαλλόντων, προγραμμάτων και υπηρεσιών που θα μπορούν να χρησιμοποιηθούν από όλους τους ανθρώπους, στη μεγαλύτερη δυνατή έκταση και υπό τις περισσότερες δυνατές συνθήκες, χωρίς ανάγκη προσαρμογής ή εξειδικευμένου σχεδιασμού

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 1 Ορισμός από ΟΗΕ, *Σύμβαση για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία*.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 2 Ο όρος «Σχεδιασμός για Όλους» είναι συνώνυμος με τον όρο «Καθολικός Σχεδιασμός»

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 3 Ο «Σχεδιασμός για Όλους» δεν αποκλείει τις υποβοηθητικές συσκευές για συγκεκριμένες ομάδες ατόμων με αναπηρία, όπου αυτό απαιτείται.

3.35. τεχνικό βοήθημα

προϊόν ή σύστημα προϊόντων, εξοπλισμός ή τεχνολογία που έχει παραχθεί ειδικά ή είναι διαθέσιμο γενικά και χρησιμοποιείται από ένα άτομο με αναπηρία για την πρόληψη, την παρακολούθηση, την αντιστάθμιση (compensate), την υποκατάσταση (relieve) ή/και την εξουδετέρωση των εκδηλώσεων της αναπηρίας

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 1 Ορισμός από ISO 9999:2007, *Assistive products for persons with disability – Classification and terminology*

3.36. χαμηλή όραση

όραση που δεν μπορεί να διορθωθεί ή αποκατασταθεί με συμβατικά βοηθήματα όρασης (γυαλιά, φακοί επαφής), φαρμακευτική αγωγή ή εγχείρηση

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 1 Ένα άτομο χαμηλής όρασης εμποδίζεται σε καθημερινές δραστηριότητες, δεν μπορεί να διακρίνει εικόνες σε κάποια απόσταση, χρώματα παρόμοιων τόνων κ.λπ.

4 Παράμετροι που πρέπει να εξετάζονται για κάθε κατηγορία ατόμων με αναπηρία

4.1. Αισθητηριακή αναπηρία

4.1.1 Όραση

4.1.1.1 Χαρακτηριστικά

Τα άτομα με προβλήματα όρασης μπορεί να παρουσιάζουν μερική ή ολική απώλεια όρασης. Στηρίζονται κυρίως στις αισθήσεις της αφής και της ακοής. Η πλειοψηφία των ατόμων με μερική απώλεια όρασης μπορεί να κατανοήσει οπτικά ερεθίσματα με μεγάλο μέγεθος, έντονο φωτισμό και χρωματική αντίθεση. Γενικά, όσο πιο απλή είναι μια εικόνα και όσο πιο ξεκάθαρη η περιγραφή της, τόσο πιο εύκολο είναι να γίνει αντιληπτή και να διαβαστεί. Τα άτομα με ολική απώλεια όρασης μπορούν να κατανοήσουν ερεθίσματα απτικά, ανάγλυφα και ακουστικά.

4.1.1.2 Ανάλυση επικινδυνότητας

Τα άτομα με προβλήματα όρασης βρίσκονται εκτεθειμένα σε κινδύνους όπως:

- α) αιχμηρά σημεία και αιχμηρές ακμές σε προϊόντα που χειρίζονται
- β) ασταθή προϊόντα σε αποστάσεις που ενδεχομένως δεν φθάνουν
- γ) αλλαγές στο επίπεδο του εδάφους, εμπόδια ή προεξοχές που μπορεί να προκαλέσουν πτώση και τραυματισμό
- δ) ανοιχτές εστίες φωτιάς και φλόγας
- ε) ζεστές επιφάνειες με τις οποίες ενδεχομένως μπορεί να έρθουν σε επαφή
- στ) διαβρωτικά υλικά χωρίς την κατάλληλη διεθνώς αναγνωρίσιμη απτική σήμανση
- ζ) διαδικασίες εκκένωσης που στηρίζονται μόνο σε οπτικές ενδείξεις
- η) σήματα προειδοποίησης που στηρίζονται μόνο στο χρώμα ή σε χαμηλή χρωματική αντίθεση μεταξύ του κειμένου και του φόντου ή σε οπτική τεχνολογία.

4.1.2 Ακοή

4.1.2.1 Χαρακτηριστικά

Τα άτομα με προβλήματα ακοής μπορεί να παρουσιάζουν μερική ή ολική απώλεια ακοής, γι' αυτό η ένταση, η συχνότητα και η ποιότητα του ήχου είναι σημαντική. Τα άτομα με προβλήματα ακοής εκ γενετής, ενδέχεται να παρουσιάζουν δυσκολία στο γραπτό και προφορικό λόγο.

4.1.2.2 Ανάλυση επικινδυνότητας

Τα άτομα με προβλήματα ακοής βρίσκονται εκτεθειμένα σε κίνδυνο εάν οι προφορικές ανακοινώσεις και τα σήματα προειδοποίησης δεν είναι υψηλής ηχητικής έντασης, δεν είναι σαφή και αρκετά κατανοητά ή είναι υπερβολικά υψηλής συχνότητας ώστε να γίνουν αντιληπτά.

4.1.3 Αφή

4.1.3.1 Χαρακτηριστικά

Άτομα με προβλήματα αφής ενδέχεται να παρουσιάζουν μειωμένη ή ιδιαίτερα αυξημένη αίσθηση αφής ή να διαθέτουν τεχνητά μέλη. Τα άτομα με μειωμένη ευαισθησία αφής ή με τεχνητά άνω άκρα δεν μπορούν να χειρίζονται με ευκολία οθόνες αφής ή άλλες συσκευές που γίνονται αντιληπτές με ψηλάφηση.

4.1.3.2 Ανάλυση επικινδυνότητας

Τα άτομα με υπερευαισθησία αφής μπορεί να τραυματιστούν από ερεθίσματα που προκαλούν μόνο δυσανεξία στους υπόλοιπους ανθρώπους, όπως π.χ. τα αιχμηρά αντικείμενα, οι πολύ ζεστές ή κρύες επιφάνειες. Τα ερεθίσματα αυτά μπορούν επίσης να

τραυματίσουν άτομα με μειωμένη ευαισθησία αφής σε περίπτωση παρατεταμένου χρόνου επαφής τους με αυτά και αδυναμίας αντίληψης.

4.1.4 Γεύση/Οσμή

4.1.4.1 Χαρακτηριστικά

Η γεύση και η οσμή, αν και είναι ξεχωριστές αισθήσεις, ταξινομούνται στην ίδια κατηγορία λόγω των παρόμοιων επιπτώσεων που έχουν σε άτομα με αναπηρία. Οι δύο αισθήσεις χρησιμοποιούνται ταυτόχρονα για την αναγνώριση και το διαχωρισμό των γεύσεων.

4.1.4.2 Ανάλυση επικινδυνότητας

Τα άτομα με μειωμένη ευαισθησία γεύσης και οσμής βρίσκονται εκτεθειμένα σε κινδύνους από τοξικές ύλες. Για παράδειγμα, υπάρχει πιθανότητα να μην ανιχνεύσουν αλλοιωμένα τρόφιμα ή να μην αντιδράσουν σε καταστάσεις υψηλής επικινδυνότητας όπως ο καπνός.

4.1.5 Ισορροπία

4.1.5.1 Χαρακτηριστικά

Η έλλειψη ισορροπίας εμφανίζεται κυρίως στα ηλικιωμένα άτομα ή/και σε άτομα με κινητικά προβλήματα. Εάν ταυτόχρονα υπάρχουν προβλήματα όρασης, η ικανότητα αποφυγής των εμποδίων και των κινδύνων μειώνεται σημαντικά.

4.1.5.2 Ανάλυση επικινδυνότητας

Οι προσκρούσεις σε εμπόδια ή το γλίστρημα απαιτούν γρήγορα αντανακλαστικά, συντονισμένες κινήσεις των άκρων του σώματος και αυστηρό έλεγχο του συστήματος ισορροπίας. Ακόμη και μικρές αιχμηρές ακμές και προεξοχές μπορούν να προκαλέσουν ατυχήματα. Οι ηλικιωμένοι είναι πιο ευάλωτοι σε τραυματισμούς από πτώσεις λόγω της εύθραυστης οστικής τους μάζας. Τα προβλήματα ισορροπίας μπορούν να οδηγήσουν σε αυξημένο κίνδυνο πτώσης. Τα άτομα μπορεί με μειωμένη κινητικότητα επίσης να εμφανίζουν προβλήματα έλλειψης ισορροπίας με αποτέλεσμα ο πιθανός τραυματισμός τους να επηρεάσει την ανεξαρτησία τους.

4.2 Κινητική αναπηρία

4.2.1 Επιδεξιότητα

4.2.1.1 Χαρακτηριστικά

Η επιδεξιότητα σχετίζεται με την ικανότητα συνδυασμένων κινήσεων κατά το χειρισμό αντικειμένων χρησιμοποιώντας τα άνω άκρα. Τα άτομα με μειωμένη επιδεξιότητα δυσκολεύονται στην κίνηση των δακτύλων και ιδιαίτερα των αντιχειρίων. Πολύπλοκοι χειρισμοί οι οποίοι απαιτούν την άσκηση πίεσης ή την περιστροφή του καρπού μπορεί να είναι επώδυνοι ή ανέφικτοι για τα άτομα με μειωμένη επιδεξιότητα. Τα άτομα αυτά παρουσιάζουν επίσης δυσκολία όταν ασκούν δραστηριότητες που απαιτούν ακρίβεια, όπως είναι το άνοιγμα συσκευασιών ή το δέσιμο αντικειμένων.

4.2.1.2 Ανάλυση επικινδυνότητας

Τα άτομα με μειωμένη επιδεξιότητα μπορεί να θέσουν τον εαυτό τους σε κινδύνους με τον λανθασμένο χειρισμό μηχανημάτων, καθώς και με τη μη έγκαιρη απομάκρυνση των άκρων τους από κάποια πηγή κινδύνου όπως είναι η φλόγα.

4.2.2 Ικανότητα χειρισμού

4.2.2.1 Χαρακτηριστικά

Η ικανότητα χειρισμού σχετίζεται με δραστηριότητες όπως είναι η φόρτωση, η κίνηση και ο χειρισμός αντικειμένων. Περιλαμβάνει τη συντονισμένη κίνηση των άνω και κάτω άκρων. Ηλικιωμένα άτομα, καθώς και άτομα με μειωμένη κινητικότητα, παρουσιάζουν μειωμένη ικανότητα χειρισμού.

4.2.2.2 Ανάλυση επικινδυνότητας

Τα άτομα με μειωμένη ικανότητα χειρισμού βρίσκονται εκτεθειμένα σε κίνδυνο από το λανθασμένο χειρισμό συσκευών. Ο σχεδιασμός των προϊόντων πρέπει να ελαχιστοποιεί τους κινδύνους και τις συνέπειες λανθασμένων ενεργειών.

4.2.3 Κίνηση

4.2.3.1 Χαρακτηριστικά

Τα άτομα με μειωμένη κινητικότητα, αντιμετωπίζουν αρκετές δυσκολίες στην καθημερινότητά τους. Για παράδειγμα παρουσιάζουν:

- α) μειωμένο ρυθμό ανάπτυξης των κάτω άκρων
- β) μειωμένη ικανότητα ανάπτυξης ταχύτητας και δρασκελισμού οριζόντιου και κατακόρυφου
- γ) περιορισμένες κινήσεις της σπονδυλικής στήλης, των άνω και κάτω άκρων
- δ) δυσκολία εκτέλεσης ελεγχόμενων και συντονισμένων κινήσεων

Τα περισσότερα άτομα με μειωμένη κινητικότητα χρησιμοποιούν τεχνικά βοηθήματα όπως είναι τα αναπηρικά αμαξίδια, βοηθήματα κίνησης (π.χ. μπασιτόνι, πατερίτσες κ.λπ.) ή κάποιο προσωπικό συνοδό. Σε κάθε περίπτωση είναι απαραίτητη η ύπαρξη επιπλέον χώρου για τη δυνατότητα πρόσβασής τους.

4.2.3.2 Ανάλυση επικινδυνότητας

Τα άτομα με μειωμένη κινητικότητα βρίσκονται εκτεθειμένα σε κίνδυνο ιδιαίτερα σε καταστάσεις επείγουσας εγκατάλειψης οχημάτων ή κτιρίων.

4.2.4 Δύναμη και αντοχή

4.2.4.1 Χαρακτηριστικά

Η μείωση της δύναμης και της αντοχής παρατηρείται συχνά σε ηλικιωμένα άτομα και άτομα με μειωμένη κινητικότητα. Ο χειρισμός συσκευών που απαιτούν την εφαρμογή πίεσης ή ροπής είναι επώδυνος ή ανέφικτος σε άτομα με μειωμένη δύναμη και αντοχή. Επίσης η παρατεταμένη χρήση του ίδιου προϊόντος μπορεί να επιφέρει κόπωση. Ο έλεγχος των παθητικών κινήσεων είναι μειωμένος με αποτέλεσμα τη δυσκολία εκτέλεσης κινήσεων όπως η μεταφορά/τοποθέτηση αντικειμένων σε χαμηλότερο επίπεδο ή το κάθισμα ή η χρήση διαφόρων βοηθημάτων κ.λπ.

4.2.5 Ομιλία

4.2.5.1 Χαρακτηριστικά

Τα άτομα με προβλήματα ομιλίας παρουσιάζουν δυσκολία στην επικοινωνία και την κοινωνικοποίησή τους. Εναλλακτικές μορφές επικοινωνίας που μπορούν να βοηθήσουν είναι η χρήση της νοηματικής γλώσσας, η χρήση συσκευών ενίσχυσης της ομιλίας ή συσκευών τεχνητής παραγωγής ομιλίας καθώς και η χρήση πληκτρολογίων.

4.3 Ψυχική, νοητική, γνωστική αναπηρία

4.3.1 Γενικά

Οι γνωστικές ικανότητες περιλαμβάνουν την κατανόηση, την ενσωμάτωση και την επεξεργασία των πληροφοριών. Τα άτομα με μειωμένες γνωστικές ικανότητες μπορεί να παρουσιάζουν δυσκολία στη μάθηση, στη δημιουργία γενικεύσεων και συσχετισμών καθώς και στην έκφρασή τους μέσω του γραπτού ή προφορικού λόγου. Οι παραπάνω δυσκολίες επιφέρουν άγχος, εσφαλμένη αντίληψη των πραγμάτων, κατάθλιψη, εμμονές και άλλες ψυχικές διαταραχές. Οι διαταραχές αυτές έχουν ως αποτέλεσμα τη μειωμένη ικανότητα συγκέντρωσης σε κάποιο στόχο.

4.3.2 Νοητική ικανότητα

4.3.2.1 Χαρακτηριστικά

Η νοητική ικανότητα περιλαμβάνει τη μάθηση, την κατανόηση και την αιτιολόγηση. Η προχωρημένη ηλικία καθώς και ασθένειες (όπως είναι η νόσος Alzheimer), οδηγούν σε

σταδιακή μείωση της νοητικής ικανότητας. Η μείωση της νοητικής ικανότητας επιφέρει προβλήματα αντίληψης καθώς και δυσκολία στην αναγνώριση και την αντιμετώπιση προβλημάτων, σύγχυση και δυσκολία στον προσανατολισμό.

4.3.2.2 Ανάλυση επικινδυνότητας

Τα άτομα με νοητικά προβλήματα οδηγούνται σε αδυναμία αντίληψης των προβλημάτων, η οποία περιλαμβάνει δυσκολία κατανόησης, παρακολούθησης και διαχωρισμού της αισθητηριακής πληροφορίας. Οι δυσκολίες στην επίλυση προβλημάτων περιλαμβάνουν την δυσκολία ή αδυναμία αναγνώρισης του προβλήματος, καθορισμού, επιλογής και εφαρμογής της ενδεδειγμένης λύσης καθώς και αξιολόγησης του αποτελέσματος.

4.3.3 Μνήμη

4.3.3.1 Χαρακτηριστικά

Τα άτομα με πρόβλημα μνήμης παρουσιάζουν δυσκολία στην καταχώρηση και αποθήκευση πληροφοριών, στην ανάκληση καταστάσεων και στην εκμάθηση νέων πραγμάτων με αποτέλεσμα να βρίσκονται σε κατάσταση σύγχυσης.

4.3.3.2 Ανάλυση επικινδυνότητας

Τα άτομα με πρόβλημα μνήμης βρίσκονται εκτεθειμένα σε κίνδυνο εάν ο ανεκπλήρωτος στόχος που έχουν θέσει καταλήξει σε επικίνδυνη κατάσταση, όπως για παράδειγμα το άνοιγμα της στρόφιγγας του φυσικού αερίου (γκαζιού) χωρίς ταυτόχρονη ανάφλεξη. Ο σχεδιασμός επιβάλλεται να διασφαλίζει την ασφάλεια του συστήματος σε παρόμοιες περιπτώσεις μη ολοκλήρωσης του αποτελέσματος.

4.3.4 Γλώσσα/αλφαριθμητισμός

4.3.4.1 Χαρακτηριστικά

Η γλώσσα και ο αλφαριθμητισμός είναι βασικές νοητικές διαδικασίες με σκοπό την αναγνώριση και τη χρήση σημάτων, συμβόλων και άλλων χαρακτηριστικών μίας γλώσσας. Τα άτομα με προβλήματα γλώσσας ή αλφαριθμητισμού ενδέχεται να παρουσιάζουν δυσκολία στην κατανόηση και την έκφραση μέσω του γραπτού ή προφορικού λόγου. Η εμφάνιση δυσλεξίας επιφέρει προβλήματα στην ανάγνωση και το γραπτό λόγο.

4.3.4.2 Ανάλυση επικινδυνότητας

Τα άτομα με προβλήματα γλώσσας ή αλφαριθμητισμού βρίσκονται εκτεθειμένα σε κίνδυνο όταν δεν μπορούν να κατανοήσουν σήματα προειδοποίησης ή σημαντικές γραπτές οδηγίες.

4.4 Αλλεργίες

4.4.1 Γενικά

Τα συμπτώματα των αλλεργιών μπορεί να διαφέρουν και να ποικίλουν σε βαρύτητα από άτομο σε άτομο. Οι συνήθεις ουσίες που προκαλούν αλλεργίες, είναι η γύρη, το τρίχωμα των ζώων, τα ακάρεα της σκόνης, οι σπόροι μούχλας, οι μύκητες, τα φάρμακα (π.χ. πενικιλίνη), ορισμένα τρόφιμα, το latex και άλλα χημικά (όπως χρώματα ή χημικά οικοδομικά υλικά). Επίσης αρκετές συσκευές χρησιμοποιούν υλικά, όπως το νικέλιο, που μπορεί να προκαλέσουν αλλεργική αντίδραση.

4.4.1.1. Αλλεργίες εξ επαφής

Οι αλλεργίες εξ επαφής προκαλούνται από αλλεργιογόνα που εισέρχονται στο σώμα μέσω του δέρματος. Οι συγκεκριμένες ουσίες περιέχονται κυρίως σε σκόνες, αρώματα, καλλυντικά, χημικά οικιακής χρήσεως, μέταλλα, latex καθώς και σε διάφορες ηλεκτρικές συσκευές. Αλλεργίες εξ επαφής εκδηλώνονται στο 15% περίπου του πληθυσμού και είναι συνήθως μακράς διάρκειας.

4.4.1.2. Τροφικές αλλεργίες

Τα τρόφιμα που συνήθως προκαλούν αλλεργική αντίδραση είναι το γάλα, το αυγό, τα ψάρια, τα οστρακοειδή, η σόγια, το σιτάρι και τα φιστίκια. Πρόσθετα τροφίμων, όπως είναι οι χρωστικές και τα συντηρητικά, μπορούν επίσης να προκαλέσουν τροφικές αλλεργίες.

4.4.1.3. Αλλεργίες μέσω της εισπνοής

Η εισπνοή αλλεργιογόνων, όπως είναι η σκόνη, η γύρη, τα ακάρεα, οι μύκητες και τα προϊόντα των ζώων, μπορεί να προκαλέσει αλλεργίες. Από τα αναπνευστικά συμπτώματα τέτοιου είδους αλλεργιών εμφανίζεται συνήθως άσθμα που εκδηλώνεται με την απόφραξη της ρινικής κοιλότητας και αίσθημα δυσφορίας κατά την αναπνοή.

Επίσης χημικοί παράγοντες του περιβάλλοντος μπορεί να προκαλέσουν ευαισθησίες. Η έκθεση σε διάφορες συνθετικές ή φυσικές ουσίες οι οποίες συνήθως περιέχονται σε βαφές, χαλιά, οικοδομικά υλικά, πλαστικά, αρώματα, καπνό τσιγάρου και φυτά, είναι πιθανό να προκαλέσει παρόμοια συμπτώματα με αυτά της αλλεργικής αντίδρασης.

4.4.2 Ανάλυση επικινδυνότητας

Συχνά οι αλλεργίες περιορίζουν τις δραστηριότητες ενός ατόμου όταν πρέπει να αποφύγει την επαφή με τον αλλεργιογόνο παράγοντα. Στα προϊόντα θα πρέπει να υπάρχει η κατάλληλη σήμανση για την ύπαρξη πιθανόν αλλεργιογόνων συστατικών.

5 Απαιτήσεις ανά τομέα και κατηγορία ατόμων με αναπηρία

5.1 Αρχές Σχεδιασμού για Όλους

Οι παρακάτω αρχές που διέπουν τον Σχεδιασμό για Όλους, αποτελούν τις αρχές στις οποίες βασίστηκε ο καθορισμός των απαιτήσεων του παρόντος προτύπου:

1. αποφυγή του διαχωρισμού των χρηστών ή του στιγματισμού οποιουδήποτε χρήστη, με ή χωρίς αναπηρία,
2. ευελιξία στη χρήση με παροχή εναλλακτικών επιλογών όσον αφορά στις μεθόδους χρήσης ώστε να ικανοποιείται το ευρύτερο δυνατό φάσμα χρηστών διαφορετικών ικανοτήτων,
3. απλή και διαισθητική χρήση ανεξάρτητη από την εμπειρία, τη γνώση του χρήστη, τις γλωσσικές ικανότητες ή το τρέχον επίπεδο συγκέντρωσης αυτού,
4. αντιληπτή πληροφόρηση από το μέγιστο δυνατό αριθμό χρηστών, με ταυτόχρονη χρήση εναλλακτικών μεθόδων πληροφόρησης (λεκτική, εικόνες, απτική, ηχητική),
5. ανοχή όσον αφορά στην εσφαλμένη χρήση ώστε να ελαχιστοποιούνται οι κίνδυνοι και οι δυσμενείς συνέπειες λόγω τυχαίων και ακούσιων δράσεων,
6. καταβολή χαμηλής σωματικής προσπάθειας ώστε να μπορεί να χρησιμοποιηθεί αποτελεσματικά και άνετα και με την καταβολή της ελάχιστης δυνατής προσπάθειας από κάθε χρήστη με ή χωρίς αναπηρία,
7. κατάλληλο μέγεθος και χώρος για τη χρήση του από οποιοδήποτε χρήστη ανεξάρτητα από το μέγεθος του σώματος αυτού, τη στάση του χρήστη ή την κινητικότητά του.

5.2 Πληροφορία

5.2.1 Προσβάσιμη σήμανση

Ο οργανισμός πρέπει να διασφαλίζει ότι οι πελάτες του με αναπηρία και με μειωμένη κινητικότητα, μπορούν αυτόνομα και με ασφάλεια να προσανατολιστούν στους εσωτερικούς και εξωτερικούς χώρους του, καθώς και να εντοπίσουν τις διευκολύνσεις που παρέχονται σε αυτούς.

Για το λόγο αυτό η σήμανση στους εσωτερικούς και εξωτερικούς χώρους του οργανισμού πρέπει να προσαρμόζεται στις ικανότητες των ατόμων με αναπηρία και ατόμων με μειωμένη κινητικότητα.

Εξυπηρετήσεις που απευθύνονται στα άτομα με αναπηρία πρέπει να επισημαίνονται πάντα με το Διεθνές Σύμβολο Πρόσβασης που θα συνοδεύει το επεξηγηματικό κείμενο ή σχέδιο ή σύμβολο.

Κατ' ελάχιστον η σήμανση κινδύνου πρέπει να παρέχεται ταυτόχρονα σε οπτική και ηχητική μορφή.

Προκειμένου για οργανισμούς που διαθέτουν μεγάλοι μεγέθους ή σύνθετης διαμόρφωσης ή/και λειτουργίας εγκαταστάσεις, αυτοί θα πρέπει να διαθέτουν ζωντανή βοήθεια για την υποστήριξη των πελατών με αναπηρία ή με μειωμένη κινητικότητα στον προσανατολισμό τους στις κτιριακές υποδομές.

ΣΥΣΤΑΣΗ Η σήμανση συμμορφώνεται κατ' ελάχιστο με τα Τ.Δ. 8 και Τ.Δ. 24

5.2.2 Προσβάσιμη επικοινωνία

5.1.2.1. Γενικά

Ο οργανισμός πρέπει να διασφαλίζει ότι οι πελάτες του με αναπηρία και με μειωμένη κινητικότητα, έχουν ισότιμη πρόσβαση στην πληροφόρηση που παρέχεται από αυτόν στους πελάτες εν γένει.

Ο οργανισμός πρέπει να διασφαλίζει επίσης ότι οι πελάτες με αναπηρία και με μειωμένη κινητικότητα μπορούν να ενημερωθούν για τις διευκολύνσεις που παρέχονται σε αυτούς και να επικοινωνήσουν με τον οργανισμό.

Η μέθοδος της επικοινωνίας με τους πελάτες γενικότερα πρέπει να προσαρμόζεται ανάλογα στις ικανότητες των πελατών και τα τεχνικά βοηθήματα που αυτοί χρησιμοποιούν. Ο οργανισμός θα πρέπει να χρησιμοποιήσει όλες τις δυνατότητες που παρέχει η σύγχρονη τεχνολογία (SMS, e-mail, χρήση υποτίτλων, συστήματα ενίσχυσης ήχου κ.λπ.), καθώς και ζωντανή βοήθεια για την καλύτερη εξυπηρέτηση των πελατών του με αναπηρία και με μειωμένη κινητικότητα.

Το προσωπικό του οργανισμού πρέπει να είναι ενήμερο για τους τρόπους επικοινωνίας και εξυπηρέτησης πελατών με αναπηρία, να απευθύνεται στον ίδιο τον πελάτη με αναπηρία και όχι στο συνοδό του προκειμένου να πληροφορηθεί για τις επιθυμίες του, να του διαθέτει όλο το χρόνο που χρειάζεται αυτός για να τις εκφράσει, να τον ρωτάει με ποιο τρόπο μπορεί να τον εξυπηρετήσει καλύτερα και να τον αντιμετωπίζει γενικά με ευγένεια και αξιοπρέπεια όπως κάθε άλλο πελάτη.

Σε περίπτωση που ο οργανισμός διαθέτει δικτυακό τόπο ή/και διαδικτυακές εφαρμογές, αυτά πρέπει να συμμορφώνονται με τα σχετικά διεθνή πρότυπα προσβασιμότητας διαδικτυακών εφαρμογών .

ΣΥΣΤΑΣΗ Η επικοινωνία συμμορφώνεται κατ' ελάχιστο με τα Τ.Δ.25, Τ.Δ.26 και Τ.Δ.27

5.1.2.2. Επικοινωνία με πελάτες με προβλήματα ακοής ή/και ομιλίας

Οι κωφοί πελάτες ή πελάτες με προβλήματα ακοής ή/και ομιλίας μπορεί να χρειαστεί να επικοινωνούν με το προσωπικό του οργανισμού χωρίς τη χρήση της ομιλίας (π.χ. με γραπτή επικοινωνία, μέσω SMS, κ.λπ.) ή να έχουν ανάγκη ένθεσης υποτίτλων ή/και διερμηνείας στη νοηματική σε οπτικό υλικό του οργανισμού, το οποίο ο οργανισμός θα πρέπει να παρέχει στον πελάτη εφόσον ζητηθεί. Σε περιπτώσεις συναλλαγών όπου απαιτείται η υπογραφή του πελάτη, ο οργανισμός πρέπει να διαθέτει –εφόσον ζητηθεί από τον πελάτη- διερμηνέα νοηματικής.

5.1.2.3. Επικοινωνία με πελάτες με προβλήματα όρασης

Πελάτες τυφλοί ή με προβλήματα όρασης μπορεί να χρειαστούν εκδόσεις εντύπων του οργανισμού σε προσβάσιμες μορφές (κατάλογοι μεγάλων χαρακτήρων, σε γραφή Μπράιγ κ.λπ.), τις οποίες ο οργανισμός θα πρέπει να παρέχει στον πελάτη εφόσον ζητηθούν, ή την ανάγνωση αυτών από τρίτο άτομο. Προκειμένου για την εξυπηρέτηση τυφλών πελατών ή πελατών με προβλήματα όρασης σε περιπτώσεις συναλλαγών όπου απαιτείται η υπογραφή του πελάτη, το προσωπικό του οργανισμού πρέπει να αναγνώσει λεπτομερώς στον πελάτη τα σχετικά κείμενα και να ακολουθήσει τη διαδικασία υπογραφής που ορίζει η ισχύουσα νομοθεσία.

5.1.2.4. Επικοινωνία με πελάτες με ψυχική, νοητική, γνωστική αναπηρία

Πελάτες με ψυχική, νοητική, γνωστική αναπηρία μπορεί να χρειαστούν εκδόσεις απλής γλώσσας, τις οποίες ο οργανισμός θα πρέπει να παρέχει στον πελάτη εφόσον ζητηθούν. Προκειμένου για την εξυπηρέτηση πελατών με προβλήματα ψυχικά/νοητικά/γνωστικά σε περιπτώσεις συναλλαγών όπου απαιτείται η υπογραφή του πελάτη, το προσωπικό του

οργανισμού πρέπει να αναγνώσει λεπτομερώς στον πελάτη τα σχετικά κείμενα, να βεβαιωθεί για την κατανόησή τους από τον πελάτη και να ακολουθήσει τη διαδικασία υπογραφής που ορίζει η ισχύουσα νομοθεσία.

5.3 Κτιριακές υποδομές

5.3.1 Γενικά

Οι πελάτες με αναπηρία και με μειωμένη κινητικότητα πρέπει να εξυπηρετούνται αυτόνομα και ισότιμα με κάθε άλλο πελάτη, από τα ίδια σημεία εξυπηρέτησης και συναλλαγής και κατά τρόπο που δε θίγει την αξιοπρέπειά τους.

Για το λόγο αυτό, ο οργανισμός πρέπει να προσαρμόσει στις ανάγκες των πελατών με αναπηρία και με μειωμένη κινητικότητα τις υποδομές και τον κάθε είδους εξοπλισμό (π.χ. σταθερό, αστικό κ.λπ.) που διαθέτει -και εμπίπτει στις υποδομές, εξυπηρετήσεις και εξοπλισμό που περιγράφονται στην παρούσα ενότητα 5.2.- σύμφωνα με τις αρχές του Σχεδιασμού για Όλους ή Καθολικού Σχεδιασμού, λαμβάνοντας υπόψη την σχετική ισχύουσα εθνική νομοθεσία και προδιαγραφές, καθώς και το ISO 21542, *Building construction – Accessibility and usability of the built environment* στις περιπτώσεις όπου η εθνική νομοθεσία δεν περιλαμβάνει σχετική αναφορά.

5.3.2 Προσβάσιμες θέσεις στάθμευσης

Ο οργανισμός, εφόσον διαθέτει οργανωμένο χώρο στάθμευσης, πρέπει να διαθέτει και ειδικές θέσεις στάθμευσης οχημάτων ατόμων με αναπηρία, οι οποίες δεν πρέπει να καταλαμβάνονται από άλλους χρήστες.

Σε περίπτωση που δεν διαθέτει οργανωμένο χώρο στάθμευσης, πρέπει να μεριμνά για την πρόβλεψη θέσης στάσης ή/και στάθμευσης οχημάτων ατόμων με αναπηρία κατά το δυνατόν πλησιέστερα των εγκαταστάσεών του –εφόσον αυτό είναι δυνατό.

ΣΥΣΤΑΣΗ Οι προσβάσιμες θέσεις στάθμευσης συμμορφώνονται κατ' ελάχιστο με το Τ.Δ.5

5.3.3 Προσβάσιμη είσοδος

Ο οργανισμός πρέπει να διαθέτει προσβάσιμη είσοδο, η οποία να ταυτίζεται με την κεντρική είσοδο του κτιρίου.

Σε περίπτωση υποδομών υφιστάμενων προ του 2000¹ και εφόσον η κεντρική είσοδος δεν είναι προσβάσιμη και τεχνικά δεν είναι δυνατό να γίνει προσβάσιμη ή εάν προς τούτο απαιτείται δυσανάλογο κόστος υλοποίησης, ο οργανισμός πρέπει να διαθέτει προσβάσιμη είσοδο από δευτερεύουσα είσοδο του κτιρίου. Στην περίπτωση αυτή, πρέπει να προβλέπεται κατάλληλη καθοδηγητική σήμανση από την κεντρική είσοδο μέχρι την δευτερεύουσα προσβάσιμη είσοδο, φέρουσα και το Διεθνές Σύμβολο Πρόσβασης.

ΣΥΣΤΑΣΗ Η προσβάσιμη είσοδος συμμορφώνεται κατ' ελάχιστο με το Τ.Δ.7

5.3.4 Προσβάσιμη όδευση (οριζόντια και κατακόρυφα)

Όσον αφορά στη διασφάλιση της ανεμπόδιστης και ασφαλούς, οριζόντιας και κατακόρυφης, κυκλοφορίας των πελατών με αναπηρία και με μειωμένη κινητικότητα στις εσωτερικές και εξωτερικές εγκαταστάσεις του οργανισμού, ο οργανισμός πρέπει να διασφαλίζει προσβάσιμες οδούς απλής λογικής στους εσωτερικούς και εξωτερικούς χώρους του, οι οποίες συνδέουν

¹ Από το 2000 επιβάλλεται από την εθνική νομοθεσία (Ν.2831/2000 -ΦΕΚ 140Α/ 13.6.2000) προσβάσιμη είσοδος σε όλα τα κτίρια που στεγάζουν υπηρεσίες του Δημοσίου, νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου του ευρύτερου δημόσιου τομέα, κοινωφελείς οργανισμούς, οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτης και δεύτερης βαθμίδας ή έχουν χρήσεις συνάθροισης κοινού, εκπαίδευσης, υγείας και κοινωνικής πρόνοιας, γραφείων και εμπορίου, καθώς επίσης και στους χώρους στάθμευσης αυτοκινήτων των κτιρίων αυτών. Η υποχρέωση αυτή επιβάλλεται και στα κτίρια με χρήση κατοικίας στα οποία είναι υποχρεωτικός ο ανεγκυστήρας, σύμφωνα με τις διατάξεις του κτιριοδομικού κανονισμού.

όλες τις διατιθέμενες χρήσεις (χώροι στάθμευσης, εξωτερικοί χώροι, είσοδος, εσωτερικοί χώροι κ.λπ.) και περιλαμβάνουν χώρους ελιγμού αναπηρικού αμαξιδίου.

Ως ελάχιστο αποδεκτό πλάτος προσβάσιμης όδευσης νοείται το πλάτος που επιτρέπει τη διασταύρωση αναπηρικού αμαξιδίου με πεζό.

ΣΥΣΤΑΣΗ Η προσβάσιμη όδευση συμμορφώνεται κατ' ελάχιστο με τα Τ.Δ.1, Τ.Δ.2, Τ.Δ.3, Τ.Δ.4, Τ.Δ.6, Τ.Δ.10, Τ.Δ.11, Τ.Δ.12, Τ.Δ.28, Τ.Δ.29, Τ.Δ.30, Τ.Δ.31, Τ.Δ.32

5.3.5 Προσβάσιμες εξυπηρετήσεις

Ο οργανισμός πρέπει να διασφαλίζει προσβάσιμες εξυπηρετήσεις (χώροι κοινόχρηστοι, χώροι υγιεινής, αποδυτήρια, δοκιμαστήρια, θέσεις θεατών και ομιλητών στάσεις/στέγαστρα, αποβάθρες επι/αποβίβασης κ.λπ.) για τους πελάτες με αναπηρία και με μειωμένη κινητικότητα, αντίστοιχα με αυτές που διαθέτει για τους πελάτες χωρίς αναπηρία και σε ποσοστό του συνόλου εξυπηρετήσεων ανά είδος εξυπηρέτησης σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία και προδιαγραφές και το ISO 21542, *Building construction – Accessibility and usability of the built environment*, στις περιπτώσεις όπου η εθνική νομοθεσία δεν περιλαμβάνει σχετική αναφορά.

ΣΥΣΤΑΣΗ Οι προσβάσιμες εξυπηρετήσεις συμμορφώνονται κατ' ελάχιστο με τα Τ.Δ.9, Τ.Δ.14, Τ.Δ.15, Τ.Δ.16, Τ.Δ.17

5.3.6 Προσβάσιμοι σταθεροί εξοπλισμοί

Ο οργανισμός πρέπει να διασφαλίζει προσβάσιμους σταθερούς εξοπλισμούς (θυρίδες, πάγκους υποδοχής, πάγκους συναλλαγής, πάγκους κυλικείων, εξέδρες ομιλητών, μηχανήματα αυτόματης συναλλαγής ή/και πληροφόρησης, κ.λπ.) για την εξυπηρέτηση των πελατών με αναπηρία και με μειωμένη κινητικότητα, αντίστοιχα με αυτούς που διαθέτει για τους πελάτες χωρίς αναπηρία και σε ποσοστό του συνόλου εξοπλισμών ανά είδος εξοπλισμού σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία και προδιαγραφές και το ISO 21542, *Building construction – Accessibility and usability of the built environment*, στις περιπτώσεις όπου η εθνική νομοθεσία δεν περιλαμβάνει σχετική αναφορά.

Κανένας οργανισμός φιλικός στα άτομα με αναπηρία δεν πρέπει να χρησιμοποιεί αποκλειστικά μηχανισμούς εισόδου/διέλευσης τύπου τουρνικέ (tourniquet). Σε περίπτωση χρήσης παρόμοιων μηχανισμών πρέπει να προβλέπεται οπωσδήποτε θύρα ανοιγόμενη ή συρόμενη ή άνοιγμα καταλλήλων διαστάσεων για την εξυπηρέτηση ατόμων με αναπηρία.

ΣΥΣΤΑΣΗ Οι προσβάσιμες εξυπηρετήσεις συμμορφώνονται κατ' ελάχιστο με τα Τ.Δ.18, Τ.Δ.19

5.3.7 Προσβάσιμη διαφυγή

Ο οργανισμός πρέπει να διαθέτει κατάλληλες υποδομές που να διασφαλίζουν τη δυνατότητα διαφυγής των πελατών με αναπηρία και με μειωμένη κινητικότητα σε περιπτώσεις έκτακτης ανάγκης, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία και προδιαγραφές και το ISO 21542, *Building construction – Accessibility and usability of the built environment*, στις περιπτώσεις όπου η εθνική νομοθεσία δεν περιλαμβάνει σχετική αναφορά.

5.3.8 Υλικά

Ο οργανισμός πρέπει να διασφαλίζει στις υποδομές του

- α) τη χρήση και ενσωμάτωση υλικών αντιολισθηρών, σταθερά ενσωματωμένων,
- β) τη χρήση και ενσωμάτωση υλικών αντιαλλεργικών, που δεν ευνοούν την ανάπτυξη μυκήτων,
- γ) τον καλό και σύμφωνα με τους κανόνες υγιεινής τακτικό καθαρισμό και αερισμό όλων των χώρων.

5.4 Υπηρεσίες

Οι πελάτες με αναπηρία και με μειωμένη κινητικότητα πρέπει να απολαμβάνουν του ίδιου επιπέδου εξυπηρέτηση και υπηρεσίες με τους πελάτες χωρίς αναπηρία.

Ο οργανισμός πρέπει να προσαρμόσει τις υπηρεσίες που παρέχει στους πελάτες του στις ανάγκες των ατόμων με αναπηρία και με μειωμένη κινητικότητα. Για το λόγο αυτό μπορεί να αξιοποιήσει τις δυνατότητες που παρέχει η τεχνολογία, καθώς και να αναπτύξει εναλλακτικές μορφές εξυπηρέτησης πελατών, όπως π.χ. υπηρεσία παράδοσης/παραλαβής κατ' οίκον ή/και ταχυδρομικά, υπηρεσία ηλεκτρονικού εμπορίου (e-commerce), διάθεση προσβάσιμων οχημάτων για τη μετακίνηση των πελατών με αναπηρία, ζωντανή βοήθεια κ.λπ.

Για να εξυπηρετούνται άτομα με αισθητηριακές αναπηρίες πρέπει να προβλέπεται η διάθεση ενημερωτικών εντύπων και μηνυμάτων σε προσβάσιμες μορφές καθώς και η διάθεση ζωντανής βοήθειας, εφόσον ζητηθεί.

Για να εξυπηρετούνται άτομα με κινητικές αναπηρίες πρέπει να προβλέπεται η διάθεση αναπηρικών αμαξιδίων εντός των εγκαταστάσεων του οργανισμού, εφόσον ζητηθεί.

Για να εξυπηρετούνται άτομα με ψυχικές, νοητικές, γνωστικές αναπηρίες πρέπει να προβλέπεται η διάθεση εντύπων απλής γλώσσας, απλοποιημένων διαδικασιών και ζωντανής βοήθειας, εφόσον ζητηθεί.

Για να εξυπηρετούνται άτομα με αλλεργίες πρέπει να γίνεται προσεκτική επιλογή των υλικών που χρησιμοποιεί ο οργανισμός σε όλες τις υποδομές και δραστηριότητες του (π.χ. συσκευασία κ.λπ.) και να διασφαλίζεται ο συνεχής και σωστός εξαερισμός των εγκαταστάσεων.

Εφόσον ο οργανισμός διοργανώνει εκδηλώσεις, αυτές πρέπει να είναι προσαρμοσμένες στις ικανότητες των ατόμων με αναπηρία και προσβάσιμες από αυτά, ιδιαίτερα όσον αφορά στην προσβασιμότητα του χώρου όπου διοργανώνεται η εκδήλωση, στη χωροθέτηση των καθισμάτων, του βήματος ομιλητών και των λοιπών εξοπλισμών και στην δυνατότητα πρόσβασης στην πληροφόρηση και επικοινωνία.

Εφόσον ο οργανισμός διαθέτει μεταφορικά μέσα για την εξυπηρέτηση των πελατών του, αυτά πρέπει να είναι κατάλληλα και για τη μεταφορά πελατών με αναπηρία και με μειωμένη κινητικότητα σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία και προδιαγραφές.

ΣΥΣΤΑΣΗ Τα προσβάσιμα οχήματα συμμορφώνονται κατ' ελάχιστο με τα Τ.Δ.20, Τ.Δ. 21, Τ.Δ22, Τ.Δ.23

5.5 Διαδικασίες/ πολιτικές

Ο οργανισμός πρέπει να διασφαλίζει ότι όλοι οι πελάτες του, συμπεριλαμβανομένων των πελατών με αναπηρία και με μειωμένη κινητικότητα, απολαμβάνουν το ίδιο επίπεδο προστασίας της ιδιωτικής τους ζωής, της αξιοπρέπειας και εμπιστευτικότητας. Η οδηγία 95/46/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Οκτωβρίου 1995, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών, πρέπει να εφαρμόζεται αυστηρά προκειμένου να διασφαλίζεται ο σεβασμός της ιδιωτικής ζωής των ατόμων με αναπηρία και των ατόμων με μειωμένη κινητικότητα και να διασφαλίζεται ότι η όποια ζητούμενη πληροφορία χρησιμεύει μόνον για την διευκόλυνση συναλλαγής τους με τον οργανισμό και δεν χρησιμοποιείται σε βάρος των πολιτών που απολαμβάνουν της οποιασδήποτε εξειδικευμένης υπηρεσίας.

Ο οργανισμός πρέπει να αναθεωρήσει τις πολιτικές και διαδικασίες για την εξυπηρέτηση των πελατών του και να προβεί στην αλλαγή αυτών που αποκλείουν ή περιορίζουν την ισότιμη συμμετοχή και αξιοπρέπεια των ατόμων με αναπηρία. Πολιτικές και διαδικασίες που αφορούν σε άτομα με αναπηρία πρέπει να ισχύουν και για ένα τουλάχιστον συνοδό αυτών.

Ο οργανισμός πρέπει να επιτρέπει την είσοδο σκύλων οδηγών τυφλών και σκύλων βοηθών ατόμων με αναπηρία σε όλους τους χώρους κοινού.

Ο οργανισμός πρέπει να διασφαλίζει ότι εάν ένας πελάτης με αναπηρία και με μειωμένη κινητικότητα συνοδεύεται από συνοδό, μπορεί να εισέλθει ταυτόχρονα με αυτόν στον

οργανισμό και ότι το άτομο με αναπηρία δεν θα στερηθεί το συνοδό του για κανένα λόγο όσο παραμένουν στον οργανισμό.

5.6 Αγαθά

5.6.1 Συσκευασία

Ο οργανισμός πρέπει να μεριμνά ώστε η συσκευασία των προϊόντων που παράγει ή/και προωθεί να είναι προσβάσιμη στα άτομα με αναπηρία και με μειωμένη κινητικότητα. Για το λόγο αυτό πρέπει να συμμορφώνεται με το ISO/FDIS 11156 *Packaging — Accessible design — General requirements*.

Ο οργανισμός πρέπει να αποφεύγει τη χρήση υλικών που ενδεχομένως προκαλούν αλλεργίες στην κατασκευή τμημάτων αγαθών που έρχονται σε επαφή με το χρήστη, όπως κουμπιά, χειριστήρια, χειρολαβές, χειρολισθήρες, υλικά συσκευασίας κ.λπ.

Επιπρόσθετα των όσων ορίζει η ισχύουσα νομοθεσία, επί της συσκευασίας φαρμάκων και τροφίμων πρέπει, σε γραφή Μπράιγ, να προβλέπεται

- α) ιδιαίτερη αναφορά σε τυχόν αλλεργιογόνες ουσίες, καθώς και ειδικές ετικέτες «αλλεργία-δοκιμασμένο»,
- β) ετικέτες που αναγράφουν τουλάχιστον την ονομασία του προϊόντος και την ημερομηνία λήξης αυτού –εφόσον υπάρχει τέτοια ανάγκη,
- γ) αναγραφή παρατηρήσεων σχετιζόμενων με την επικινδυνότητα του αγαθού (π.χ. για χρήση από ορισμένες ηλικίες, εύφλεκτο κ.λπ.).

5.6.2 Διεπαφή με το χρήστη

Ο οργανισμός πρέπει να μεριμνά ώστε κάθε τύπου εξοπλισμός που χρησιμοποιεί να είναι

- α) προσβάσιμος στα άτομα με αναπηρία
- β) συμβατός με τα τεχνικά βοηθήματα που τα άτομα αυτά ενδεχομένως χρησιμοποιούν και
- γ) να διατίθεται ο κατάλληλος χώρος για την προσέγγιση και χρήση του από οποιοδήποτε πελάτη.

Για το λόγο αυτό ο εξοπλισμός πρέπει να διέπεται από τις αρχές του Σχεδιασμού για Όλους και να είναι σύμφωνος με την σχετική ισχύουσα εθνική νομοθεσία και προδιαγραφές και το ISO 21542, *Building construction – Accessibility and usability of the built environment*, στις περιπτώσεις όπου η εθνική νομοθεσία δεν περιλαμβάνει σχετική αναφορά.

Ειδικά οι δημόσιοι διαδικτυακοί τόποι ή διαδικτυακές εφαρμογές πρέπει να συμμορφώνονται ως ελάχιστη απαίτηση με το πρότυπο Web Content Accessibility Guidelines (WCAG), έκδοση 2.0, στο Επίπεδο προσβασιμότητας τουλάχιστον «AA».

Σε περίπτωση διαδικτυακών τόπων ή διαδικτυακών εφαρμογών που προορίζονται για χρήση κυρίως μέσω κινητών συσκευών (πχ. PDAs, κινητά τηλέφωνα, κλπ.) αυτοί θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τους, επιπλέον, τις Βέλτιστες Πρακτικές για Χρήση Διαδικτυακού Περιεχομένου από Κινητές Συσκευές (Mobile Web Best Practices 1.0) του W3C – WAI.

5.6.3 Αποθήκευση/ τοποθέτηση

Ο οργανισμός πρέπει να μεριμνά ώστε το σύστημα αποθήκευσης/ τοποθέτησης για την προβολή και προώθηση των προϊόντων του σε σημεία πώλησης και έκθεσης αυτών να διασφαλίζει την κατά το δυνατόν αυτόνομη προσέγγιση αυτών από τους πελάτες με αναπηρία και μειωμένη κινητικότητα.

6 Κύριες αστοχίες

6.1 Ανάλυση επικινδυνότητας

Τα άτομα με αναπηρία και με μειωμένη κινητικότητα βρίσκονται εκτεθειμένα σε αποκλεισμό ή/και κίνδυνο εάν ο οργανισμός δεν διαθέτει

- α) διαδικασία τακτικής συντήρησης όλων των εγκαταστάσεων και εξοπλισμών που διασφαλίζουν την προσβασιμότητα των κτιριακών υποδομών στα άτομα αυτά,
- β) διαδικασία εναλλακτικής εξυπηρέτησης για την περίπτωση προσωρινής ή/και μόνιμης διακοπής της συνήθους μεθόδου εξυπηρέτησής τους από τον οργανισμό,
- γ) διαδικασία διαφυγής των πελατών με αναπηρία σε περιπτώσεις έκτακτης ανάγκης.

6.2 Ειδικές πολιτικές/διαδικασίες

Ο οργανισμός πρέπει να διαθέτει τις παρακάτω διαδικασίες/πολιτικές για την αποφυγή της έκθεσης σε αποκλεισμό ή/και κίνδυνο των ατόμων με αναπηρία και με μειωμένη κινητικότητα

α) πολιτική/ διαδικασίες τακτικής προληπτικής συντήρησης όλων των εγκαταστάσεων/ εξοπλισμών αλλά και υπηρεσιών που σχετίζονται με την πρόσβαση των πελατών με αναπηρία, είτε αυτά αφορούν π.χ. στη συντήρηση των εξωτερικών/ εσωτερικών πλακοστρώσεων, ανελκυστήρων, συστημάτων οπτικής/ηχητικής αναγγελίας και σήμανσης εν γένει, είτε στη διάθεση φορητών ραμπών ή άλλων μέσων διευκόλυνσης ατόμων με αναπηρία, είτε στην απρόσκοπτη διαθεσιμότητα της προβλεπόμενης ζωντανής βοήθειας, είτε στη διατήρηση ελεύθερων διαδρόμων και προσβάσιμων χώρων υγιεινής κ.λπ.

β) πολιτική/ διαδικασίες εναλλακτικής εξυπηρέτησης πελατών με αναπηρία και με μειωμένη κινητικότητα για την περίπτωση προσωρινής ή/και μόνιμης διακοπής της συνήθους μεθόδου εξυπηρέτησής τους από τον οργανισμό.

γ) διαδικασίες/ σχέδιο που θα διασφαλίζει την ασφαλή διαφυγή ατόμων με αναπηρία και με μειωμένη κινητικότητα σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης. Το σχέδιο αυτό πρέπει να είναι ανηρτημένο σε απλή γλώσσα και σε γραφή Μπράιγ σε εμφανές σημείο δεξιά της προσβάσιμης θύρας εισόδου στον οργανισμό σε προσιτό ύψος και να γνωστοποιείται με κατάλληλο τρόπο στους πελάτες με αναπηρία και με μειωμένη κινητικότητα. Οι βασικές οδηγίες πρέπει να δίνονται και σε ηχητική μορφή.

δ) υπηρεσία υποστήριξης των πελατών με αναπηρία σε περιπτώσεις έκτακτης ανάγκης από μέλη του προσωπικού, που θα ορίζονται για το σκοπό αυτό και θα εκπαιδεύονται στην εξυπηρέτηση ατόμων με αναπηρία, σύμφωνα με την ενότητα 9 του παρόντος προτύπου.

Οι διαδικασίες/ πολιτικές του παρόντος Κεφαλαίου πρέπει να γνωστοποιούνται με κάθε δυνατό τρόπο στους ενδιαφερόμενους. Ειδικά στην περίπτωση της παραγράφου 6.2.2. η γνωστοποίηση πρέπει να περιλαμβάνει κατ' ελάχιστο τους λόγους διακοπής, τη διάρκειά της καθώς και περιγραφή της εναλλακτικής εξυπηρέτησης.

6.3 Διαδικασίες παραπόνων/ αποζημίωσης

Ο οργανισμός πρέπει επίσης να διαθέτει

α) διαδικασία παραπόνων των πελατών με αναπηρία και με μειωμένη κινητικότητα, σχετικά με την ποιότητα των από αυτόν προσφερόμενων υπηρεσιών και αγαθών. Η διαδικασία αυτή πρέπει να προβλέπει απάντηση στον πελάτη και να προσδιορίζει με σαφήνεια τα μέτρα που πρέπει να λάβει ο οργανισμός εφόσον δεχθεί κάποιο παράπονο. Η διαδικασία αυτή πρέπει να είναι πλήρως προσβάσιμη στους πελάτες με αναπηρία, τα δε παράπονα πρέπει να είναι δυνατόν να υποβληθούν στον οργανισμό με οποιοδήποτε τρόπο προσβάσιμο στους πελάτες αυτούς (είτε προσωπικά, είτε μέσω τηλεφώνου, γραπτής αναφοράς, e-mail, σε CD ή κασέτα ή με οποιαδήποτε άλλη μέθοδο).

β) διαδικασία αποζημίωσης των πελατών με αναπηρία και με μειωμένη κινητικότητα, για την ειδική περίπτωση που αποδεδειγμένα έχει θιγεί η αξιοπρέπεια αυτών κατά την εξυπηρέτηση/συναλλαγή τους με τον οργανισμό.

γ) Σε περιπτώσεις όπου κατά την εξυπηρέτηση του πελάτη με αναπηρία και με μειωμένη κινητικότητα από τον οργανισμό χάνονται ή υφίστανται ζημία αναπηρικά αμαξίδια, λοιπός κινητικός εξοπλισμός και εξοπλισμός που συμβάλλει στη διευκόλυνση της κινητικότητας, στον πελάτη στον οποίο ανήκει ο εν λόγω εξοπλισμός πρέπει να χορηγείται αποζημίωση, σύμφωνα με το διεθνές, το κοινοτικό και εθνικό δίκαιο. Αντίστοιχα αποζημίωση πρέπει να

δίνεται για την περίπτωση κλοπής/ τραυματισμού κ.λπ. σκύλου οδηγού τυφλού ή/και σκύλου βοηθού ατόμου με αναπηρία.

6.4 Δωρεάν παροχή υπηρεσιών ή/και εξοπλισμών υποστήριξης

Οι όποιες υπηρεσίες ή/και εξοπλισμοί υποστήριξης προσφέρονται από τον οργανισμό για τη διευκόλυνση των πελατών του με αναπηρία και με μειωμένη κινητικότητα πρέπει να παρέχονται δωρεάν από τον οργανισμό στα άτομα αυτά.

7 Εύλογες προσαρμογές

Ειδικά σε περιπτώσεις πολύ μικρών επιχειρήσεων, καθώς και σε περιπτώσεις υφιστάμενων υποδομών ή υποδομών που έχουν χαρακτηριστεί ως διατηρητέες, όταν τεκμηριωμένα δεν είναι τεχνικά δυνατή ή προϋποθέτει δυσανάλογο κόστος υλοποίησης η προσαρμογή των υφιστάμενων σημείων εξυπηρέτησης/ συναλλαγής με το κοινό για τη διασφάλιση της προσβασιμότητας αυτών στους πελάτες με αναπηρία, ο οργανισμός πρέπει να υλοποιήσει όλες τις εύλογες προσαρμογές που θα διασφαλίζουν την εξυπηρέτηση των πελατών με αναπηρία.

Ως εύλογες προσαρμογές μπορούν ενδεικτικά να θεωρηθούν

- α) η δημιουργία νέων σημείων ή γραμμών εξυπηρέτησης/ συναλλαγής προσβάσιμων από τους πελάτες με αναπηρία,
- β) η δημιουργία θέσεων συνολικής εξυπηρέτησης (one - stop - shop) προσβάσιμων από τους πελάτες με αναπηρία,
- γ) η πρόβλεψη υπηρεσίας εξυπηρέτησης πελατών με αναπηρία,
- δ) η πρόβλεψη εναλλακτικών μορφών εξυπηρέτησης πελατών με αναπηρία.

Η υλοποίηση των εύλογων προσαρμογών που περιγράφονται στο παρόν Κεφάλαιο συνιστάται να μην περιορίζονται σε αποκλειστική χρήση των πελατών με αναπηρία προς αποφυγή στιγματισμού των πελατών αυτών.

8 Ελάχιστες απαιτήσεις ανά είδος οργανισμού

Η παρούσα ενότητα εφαρμόζεται σε συνδυασμό με το τυποποιητικό Παράρτημα Α.

8.1 Εμπορικοί (έκθεση ή πώληση εμπορευμάτων, περιποίηση ή καλλωπισμό ατόμων, επιδιόρθωση ή επεξεργασία αγαθών δηλ. εμπορικά καταστήματα, εμπορικά κέντρα, αγορές και υπεραγορές, φαρμακεία, κουρεία/κομμωτήρια, ινστιτούτα αισθητικής, καταστήματα επιδιόρθωσης ρούχων και υποδημάτων, καθαριστήρια κ.λπ.)

Οι οργανισμοί αυτοί πρέπει κατ' ελάχιστον να διασφαλίζουν ειδικές θέσεις στάθμευσης – εφόσον διαθέτουν για το κοινό, προσβάσιμη είσοδο, προσβάσιμους πάγκους πληροφοριών/ συναλλαγής/ ταμείων, προσβάσιμη οριζόντια και κατακόρυφη κυκλοφορία, προσβάσιμα δοκιμαστήρια/αποδυτήρια –εφόσον διαθέτουν τέτοια για το κοινό, προσβάσιμους χώρους υγιεινής –εφόσον διαθέτουν τέτοιους για το κοινό, προσβάσιμη σήμανση, προσβάσιμους εξοπλισμούς συναλλαγής για χρήση κοινού (π.χ. τηλέφωνα, μηχανήματα αυτόματης ανάληψης χρημάτων, μηχανήματα αυτόματης συναλλαγής κ.λπ.), πρόσβαση στα συστήματα έκθεσης και προβολής των προϊόντων, προσβάσιμα έντυπα και ιστοσελίδα, ζωντανή βοήθεια.

8.2 Γραφεία Υπηρεσιών (δικηγορικά γραφεία, γραφεία ταξιδιών κ.λπ.)

Οι οργανισμοί αυτοί πρέπει κατ' ελάχιστον να διασφαλίζουν προσβάσιμη είσοδο, προσβάσιμο πάγκο πληροφοριών-εφόσον διαθέτουν, προσβάσιμη οριζόντια και κατακόρυφη κυκλοφορία,

προσβάσιμους χώρους υγιεινής –εφόσον διαθέτουν τέτοιους για το κοινό, προσβάσιμη σήμανση, ζωντανή βοήθεια.

8.3 Προσωρινής διαμονής (ξενοδοχεία και λοιπά τουριστικά καταλύματα, ξενώνες, οικοτροφεία κ.λπ.)

Οι οργανισμοί αυτοί πρέπει κατ' ελάχιστον να διασφαλίζουν ειδικές θέσεις στάθμευσης, προσβάσιμη είσοδο, προσβάσιμο πάγκο πληροφοριών, προσβάσιμη οριζόντια και κατακόρυφη κυκλοφορία, προσβάσιμα δωμάτια, προσβάσιμους χώρους υγιεινής στα δωμάτια και τις κοινόχρηστες εγκαταστάσεις, προσβάσιμα ταμεία/πάγκους συναλλαγής, προσβάσιμη σήμανση, προσβάσιμα έντυπα και ιστοσελίδα, προσβάσιμους χώρους συνεδριάσεων – εφόσον διαθέτουν τέτοιους- με προσβάσιμες θέσεις θεατών, προσβάσιμο βήθρο ομιλητών, προσβάσιμες εγκαταστάσεις εξωτερικού χώρου και αθλητικές εγκαταστάσεις – εφόσον διαθέτουν, προσβάσιμα οχήματα –εφόσον διαθέτουν για την εξυπηρέτηση των πελατών.

8.4 Εστίασης (εστιατόρια, ζαχαροπλαστεία, καφετέριες, καφενεία, μπαρ, αναψυκτήρια, γρήγορης εστίασης κ.λπ.)

Οι οργανισμοί αυτοί πρέπει κατ' ελάχιστον να διασφαλίζουν προσβάσιμη είσοδο, προσβάσιμο πάγκο πληροφοριών/συναλλαγής, προσβάσιμη οριζόντια και κατακόρυφη κυκλοφορία, προσβάσιμους χώρους υγιεινής –εφόσον διαθέτουν τέτοιους για το κοινό, προσβάσιμη σήμανση, προσβάσιμα έντυπα και ιστοσελίδα.

8.5 Αναψυχής (κινηματογράφους, θέατρα, χώροι συναυλιών κ.λπ.)

Οι οργανισμοί αυτοί πρέπει κατ' ελάχιστον να διασφαλίζουν ειδικές θέσεις στάθμευσης, προσβάσιμη είσοδο, προσβάσιμο πάγκο πληροφοριών/ συναλλαγής/ταμείων, προσβάσιμη οριζόντια και κατακόρυφη κυκλοφορία, προσβάσιμους χώρους υγιεινής, προσβάσιμη σήμανση, προσβάσιμες θέσεις θεατών σε όλες τις κατηγορίες θέσεων και πρόσβαση στη σκηνή και το βήθρο ομιλητών, προσβάσιμα έντυπα και ιστοσελίδα, ζωντανή βοήθεια. Επιθυμητή η διάθεση συστήματος ενίσχυσης ήχου.

8.6 Άθλησης (ινστιτούτα γυμναστικής, γυμναστήρια, γήπεδα κ.λπ.)

Οι οργανισμοί αυτοί πρέπει να διασφαλίζουν πρόσβαση τόσο σε αθλούμενους όσο και σε θεατές με αναπηρία και με μειωμένη κινητικότητα. Κατ' ελάχιστον πρέπει να διασφαλίζουν ειδικές θέσεις στάθμευσης, προσβάσιμη είσοδο, προσβάσιμο πάγκο πληροφοριών/ συναλλαγής/ ταμείων, προσβάσιμη οριζόντια και κατακόρυφη κυκλοφορία, προσβάσιμους χώρους άθλησης, προσβάσιμες θέσεις θεατών σε όλες τις κατηγορίες θέσεων, προσβάσιμα αποδυτήρια –εφόσον διαθέτουν τέτοια για το κοινό, προσβάσιμους χώρους υγιεινής –εφόσον διαθέτουν τέτοιους για το κοινό, προσβάσιμη σήμανση, προσβάσιμους εξοπλισμούς συναλλαγής για χρήση κοινού (π.χ. τηλέφωνα, μηχανήματα αυτόματης ανάληψης χρημάτων, μηχανήματα αυτόματης συναλλαγής κ.λπ.), προσβάσιμα έντυπα και ιστοσελίδα.

8.7 Πολιτιστικοί/ εκπαίδευσης (μουσεία, χώροι εκθέσεων, βιβλιοθήκες, εκπαιδευτήρια, φροντιστήρια, παιδικοί σταθμοί κ.λπ.)

Οι οργανισμοί αυτοί πρέπει κατ' ελάχιστον να διασφαλίζουν ειδικές θέσεις στάθμευσης – εφόσον διαθέτουν για το κοινό, προσβάσιμη είσοδο, προσβάσιμο πάγκο πληροφοριών/ συναλλαγής/ ταμείων, προσβάσιμη οριζόντια και κατακόρυφη κυκλοφορία, προσβάσιμα αποδυτήρια –εφόσον διαθέτουν τέτοια για το κοινό, προσβάσιμους χώρους υγιεινής –εφόσον διαθέτουν τέτοιους για το κοινό, προσβάσιμη σήμανση, προσβάσιμους εξοπλισμούς για χρήση κοινού (π.χ. τηλέφωνα, μηχανήματα αυτόματης ανάληψης χρημάτων, μηχανήματα αυτόματης συναλλαγής, ηλεκτρονικά βιβλία, Η/Υ με κατάλληλο λογισμικό, κ.λπ.), ζωντανή βοήθεια. Ειδικά για μουσειακούς χώρους και χώρους εκθέσεων προσβάσιμα εκθετήρια, τμήματα εκθετηρίων αφής, ηχητικό σύστημα περιήγησης/ξενάγησης, ξενάγηση στη νοηματική, προσβάσιμα έντυπα και ιστοσελίδα.

8.8 Τράπεζες, ανταλλακτήρια συναλλάγματος

Οι οργανισμοί αυτοί πρέπει κατ' ελάχιστον να διασφαλίζουν ειδικές θέσεις στάθμευσης – εφόσον διαθέτουν για το κοινό, προσβάσιμη είσοδο, προσβάσιμους πάγκους πληροφοριών/ συναλλαγής/ ταμείων, προσβάσιμη οριζόντια και κατακόρυφη κυκλοφορία, προσβάσιμους χώρους υγιεινής –εφόσον διαθέτουν τέτοιους για το κοινό, προσβάσιμη σήμανση των

προσφερόμενων εξυπηρετήσεων και κινδύνου, προσβάσιμους εξοπλισμούς συναλλαγής για χρήση κοινού (π.χ. τηλέφωνα, μηχανήματα αυτόματης ανάληψης χρημάτων, μηχανήματα αυτόματης συναλλαγής κ.λπ.), ζωντανή βοήθεια, προσβάσιμα έντυπα και ιστοσελίδα.

8.9 Υπηρεσίες Υγείας (νοσοκομεία, κλινικές, ιατρεία, διαγνωστικά εργαστήρια κ.λπ.)

Οι οργανισμοί αυτοί πρέπει κατ' ελάχιστον να διασφαλίζουν ειδικές θέσεις στάθμευσης – εφόσον διαθέτουν τέτοιες για το κοινό, προσβάσιμη είσοδο, προσβάσιμο πάγκο πληροφοριών/ συναλλαγής/ ταμείων, προσβάσιμη οριζόντια και κατακόρυφη κυκλοφορία, προσβάσιμα αποδυτήρια –εφόσον διαθέτουν τέτοια για το κοινό, προσβάσιμα δωμάτια, προσβάσιμους χώρους υγιεινής στα δωμάτια και για το κοινό, προσβάσιμη σήμανση, προσβάσιμους εξοπλισμούς για χρήση κοινού (π.χ. τηλέφωνα, μηχανήματα αυτόματης ανάληψης χρημάτων, μηχανήματα αυτόματης συναλλαγής, κ.λπ.), ζωντανή βοήθεια, προσβάσιμα έντυπα και ιστοσελίδα.

8.10 Δημόσιοι και Ιδιωτικοί Φορείς και Ιδρύματα (π.χ. υπουργεία, εφορίες, δικαστήρια, ασφαλιστικοί φορείς, σωματεία, μη κυβερνητικές οργανώσεις κ.λπ.)

Οι οργανισμοί αυτοί πρέπει κατ' ελάχιστον να διασφαλίζουν ειδικές θέσεις στάθμευσης – εφόσον διαθέτουν για το κοινό, προσβάσιμη είσοδο, προσβάσιμο πάγκο πληροφοριών/ συναλλαγής/ ταμείων, προσβάσιμη οριζόντια και κατακόρυφη κυκλοφορία, προσβάσιμους χώρους υγιεινής –εφόσον διαθέτουν τέτοιους για το κοινό, προσβάσιμη σήμανση, προσβάσιμους εξοπλισμούς για χρήση κοινού (π.χ. τηλέφωνα, μηχανήματα αυτόματης ανάληψης χρημάτων, μηχανήματα αυτόματης συναλλαγής κ.λπ.), ζωντανή βοήθεια, προσβάσιμα έντυπα και ιστοσελίδα, προσβάσιμα οχήματα –εφόσον διαθέτουν για το γενικό πληθυσμό.

9 Εκπαίδευση

Κάθε πάροχος υπηρεσιών ή/και αγαθών σε άτομα με αναπηρία ή άτομα με μειωμένη κινητικότητα πρέπει να διασφαλίζει ότι θα εκπαιδεύονται σε θέματα ατόμων με αναπηρία τα εξής άτομα:

α) όσα μέλη του προσωπικού ή απασχολούμενοι από τυχόν υπεργολάβους ή εθελοντές ή με οποιαδήποτε άλλη σχέση, παρέχουν υπηρεσίες ή/και αγαθά σε άτομα με αναπηρία ή σε τρίτα πρόσωπα για λογαριασμό ατόμων με αναπηρία.

β) όσοι συμμετέχουν στην ανάπτυξη πολιτικών, πρακτικών και διαδικασιών που διέπουν την παροχή υπηρεσιών ή/και αγαθών στο κοινό.

Ο σχεδιασμός και η υλοποίηση της εκπαίδευσης πρέπει να γίνεται σε συνεργασία με το εθνικό αναπηρικό κίνημα και τους αρμόδιους φορείς ώστε να είναι δυνατή η ενσωμάτωση πρακτικής εξάσκησης και βιωματικής εκπαίδευσης.

Η εκπαίδευση πρέπει να στοχεύει στην ισότιμη αντιμετώπιση των ατόμων με αναπηρία παρέχοντας γνώσεις και δεξιότητες στους εξής τομείς:

α) την αλληλεπίδραση και την επικοινωνία με άτομα με διάφορων ειδών αναπηρίες ή μειωμένη κινητικότητα

β) την αλληλεπίδραση με άτομα με αναπηρία που χρησιμοποιούν τεχνικά βοηθήματα ή σκύλο οδηγό τυφλού ή σκύλο βοηθό ατόμου με αναπηρία ή συνοδό.

γ) τη χρήση τεχνικών βοηθημάτων που είναι διαθέσιμα στις εγκαταστάσεις του παροχέα ή παρέχονται από αυτόν με άλλο τρόπο και τα οποία βοηθούν στην παροχή υπηρεσιών ή/και αγαθών στα άτομα με αναπηρία και στα άτομα με μειωμένη κινητικότητα.

δ) την επίλυση τυχόν προβλημάτων που αντιμετωπίζει άτομο με συγκεκριμένο είδος αναπηρίας στην πρόσβαση υπηρεσιών ή/και αγαθών του παροχέα.

Η εκπαίδευση πρέπει να παρέχεται οπωσδήποτε πριν από την ανάληψη των σχετικών καθηκόντων από τα ενδιαφερόμενα άτομα.

Η εκπαίδευση πρέπει να παρέχεται επίσης σε σταθερή βάση σε σχέση με τις αλλαγές στις πολιτικές, πρακτικές και διαδικασίες που διέπουν την παροχή υπηρεσιών ή/και αγαθών σε άτομα με αναπηρία.

Κάθε πάροχος εκπαίδευσης πρέπει να διατηρεί αρχεία των εκπαιδεύσεων που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο του παρόντος Κεφαλαίου για τουλάχιστον 5 χρόνια

Παράρτημα Α (Τυποποιητικό)

Ελάχιστες απαιτήσεις ανάλογα με το μέγεθος της επιχείρησης

A/A	ΕΙΔΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ	ΣΗΜΑΝΣΗ	ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ	ΥΠΟΔΟΜΕΣ	ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ/ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ	ΑΓΑΘΑ	ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ
1	Πολύ μικρή	≤10	ΝΑΙ	Προσβάσιμα έντυπα Προσβάσιμη ιστοσελίδα –εφόσον διαθέτει Ζωντανή βοήθεια	Προσβάσιμη είσοδος Εύλογες προσαρμογές Προσβάσιμο WC για επιφάνεια μικτού εμβαδού >100τ.μ. ή όπου οι πολεοδομικές και υγειονομικές διατάξεις επιβάλλουν την ύπαρξη WC κοινού <i>ΣΗΜΕΙΩΣΗ: αν επιβάλλεται η ύπαρξη 1 μόνο WC τότε αυτό θα είναι προσβάσιμο</i>	Εναλλακτικής εξυπηρέτησης Διαφυγής σε έκτακτη ανάγκη	A) συσκευασία σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία B) διεπαφή με το χρήστη Γ) αποθήκευση/το ποθέτηση	ΝΑΙ
2	Μικρή	11-50	ΝΑΙ	Προσβάσιμα έντυπα Προσβάσιμη ιστοσελίδα Ζωντανή βοήθεια	Προσβάσιμη είσοδος Οριζόντια & κατακόρυφη κυκλοφορία σε μέρος των χώρων Προσβάσιμες βασικές εξυπηρετήσεις (WC, αποδυτήριο/δοκιμαστήριο κ.λπ.) Προσβάσιμοι εξοπλισμοί για χρήση κοινού (π.χ. τηλέφωνα, ψύκτες, ATM κ.λπ.), τουλάχιστον 1 ανά προβλεπόμενο είδος	Εναλλακτικής εξυπηρέτησης Συντήρησης εξυπηρετήσεων Διαφυγής σε έκτακτη ανάγκη	A) συσκευασία σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία B) διεπαφή με το χρήστη Γ) αποθήκευση/το ποθέτηση	ΝΑΙ
3	Μεσαία	51-250	ΝΑΙ	Προσβάσιμα έντυπα CDs, DVDs Προσβάσιμη ιστοσελίδα	Προσβάσιμη είσοδος Οριζόντια & κατακόρυφη κυκλοφορία Προσβάσιμες εξυπηρετήσεις (1 ανά	Εναλλακτικής εξυπηρέτησης Συντήρησης	A) συσκευασία σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία και	ΝΑΙ

				Ζωντανή βοήθεια	είδος) Προσβάσιμοι εξοπλισμοί για χρήση κοινού (π.χ. τηλέφωνα, ψύκτες, ATM κ.λπ.) Υποδομές διαφυγής σε έκτακτη ανάγκη	εξυπηρετήσεων Διαφυγής σε έκτακτη ανάγκη	την παραγρ. 5.5.1.3. του παρόντος Β) διεπαφή με το χρήστη Γ) αποθήκευση/τοποθέτηση	
4	Μεγάλη	≥251	ΝΑΙ	Προσβάσιμα έντυπα CDs, DVDs Προσβάσιμη ιστοσελίδα Ζωντανή βοήθεια	Προσβάσιμη είσοδος Οριζόντια & κατακόρυφη κυκλοφορία Προσβάσιμες εξυπηρετήσεις ανά όροφο Προσβάσιμοι εξοπλισμοί για χρήση κοινού (π.χ. τηλέφωνα, ψύκτες, ATM κ.λπ.) Υποδομές διαφυγής σε έκτακτη ανάγκη	Εναλλακτικής εξυπηρέτησης Συντήρησης εξυπηρετήσεων Διαφυγής σε έκτακτη ανάγκη	Α) συσκευασία σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία και την παραγρ. 5.5.1.3. του παρόντος Β) διεπαφή με το χρήστη Γ) αποθήκευση/τοποθέτηση	ΝΑΙ

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Οργανισμοί δημόσιοι, σύμφωνα με τον ορισμό 3.21 του παρόντος προτύπου, θεωρείται ότι υπάγονται στην περίπτωση 4-Μεγάλη επιχείρηση, ανεξάρτητα από τον αριθμό των υπαλλήλων που απασχολούν και το μικτό εμβαδόν των εγκαταστάσεων όπου στεγάζονται.

Παράρτημα Β

(πληροφοριακό)

Θεσμικό πλαίσιο σε ισχύ

B.1 Ευρωπαϊκό θεσμικό πλαίσιο

B1.1 Βασικό θεσμικό πλαίσιο

Κανονισμός (ΕΚ) αριθ.181/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16ης Φεβρουαρίου 2011 για τα δικαιώματα των επιβατών λεωφορείων και πούλμαν και για την τροποποίηση του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ.2006/2004

Κανονισμός (ΕΕ) αριθ 1177/2010 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24^{ης} Νοεμβρίου 2010 για τα δικαιώματα των επιβατών στις θαλάσσιες και εσωτερικές πλωτές μεταφορές και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2006/2004

Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1371/2007 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23ης Οκτωβρίου 2007 σχετικά με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των επιβατών σιδηροδρομικών γραμμών

Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1107/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 5ης Ιουλίου 2006 σχετικά με τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία και των ατόμων με μειωμένη κινητικότητα όταν ταξιδεύουν αεροπορικώς

Οδηγία 2004/27/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 31ης Μαρτίου 2004 για την τροποποίηση της οδηγίας 2001/83/ΕΚ περί κοινοτικού κώδικος για τα φάρμακα που προορίζονται για ανθρώπινη χρήση-άρθρο 1, εδάφιο 42

Οδηγία 2003/89/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 10^{ης} Νοεμβρίου 2003 για την τροποποίηση της οδηγίας 2000/13/ΕΚ όσον αφορά στην αναγραφή των συστατικών των τροφίμων

Οδηγία 95/46/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Οκτωβρίου 1995, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών

B.2. Εθνικό θεσμικό πλαίσιο

B.2.1 Βασική Νομοθεσία

N.3868/2010 (ΦΕΚ 129Α/03.08.2010) - Αναβάθμιση του Εθνικού Συστήματος Υγείας και λοιπές διατάξεις αρμοδιότητας του Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης-άρθρο 16

N.3861/2010 (ΦΕΚ 112^Α/13.07.2010) - Ενίσχυση της διαφάνειας με την υποχρεωτική ανάρτηση νόμων και πράξεων των κυβερνητικών, διοικητικών και αυτοδιοικητικών οργάνων στο διαδίκτυο «Πρόγραμμα Διαύγεια» και άλλες διατάξεις-άρθρο 6, παρα.5

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 3709 (ΦΕΚ 213^Α/14.10.2008) -Δικαιώματα – υποχρεώσεις επιβατών και μεταφορέων στις τακτικές θαλάσσιες μεταφορές και άλλες διατάξεις.

N.3304/2005 (ΦΕΚ 16Α/27.01.2005) - Εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης

N.3212/2003 (ΦΕΚ 308Α/ 31.12.2003) - Άδεια δόμησης, πολεοδομικές και άλλες διατάξεις θεμάτων αρμοδιότητας ΥΠΕΧΩΔΕ

N. 2831/2000 (ΦΕΚ 140Α/13.6.2000) - Τροποποίηση των διατάξεων του ν. 1577/1985 "Γενικός Οικοδομικός Κανονισμός" και άλλες πολεοδομικές διατάξεις

N.2430/1996 Υιοθέτηση Παγκόσμιου Προγράμματος Δράσης και Κανόνων Ίσων ευκαιριών για ΑμεΑ

N.1556/1985 Κύρωση της Σύμβασης 159/83 ΔΟΕ

Σύνταγμα των Ελλήνων άρθρ.21 και άρθρ.25

ΠΔ 60/2007 (ΦΕΚ 64/Α/16.3.2007): Προσαρμογή της Ελληνικής Νομοθεσίας στις διατάξεις της Οδηγίας 2004/18/ΕΚ «περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών», όπως τροποποιήθηκε με την Οδηγία 2005/51/ΕΚ της Επιτροπής και την Οδηγία 2005/75/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16ης Νοεμβρίου 2005

ΠΔ 59/2007 (ΦΕΚ 63/Α/16.3.2007): Προσαρμογή της Ελληνικής Νομοθεσίας στις διατάξεις της Οδηγίας 2004/17/ΕΚ «περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων στους τομείς του ύδατος, της ενέργειας, των μεταφορών και των ταχυδρομικών υπηρεσιών», όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε.

Π.Δ. 27/1999 (ΦΕΚ 580Δ/27.7.1999): «Κώδικας βασικής πολεοδομικής νομοθεσίας»

ΑΠΟΦΑΣΗ ΥΠΕΧΩΔΕ: αριθ. οικ. 52907/2009 (ΦΕΚ 2621Β/31.12.2009) - Ειδικές ρυθμίσεις για την εξυπηρέτηση ατόμων με αναπηρία σε κοινοχρήστους χώρους των οικισμών που προορίζονται για την κυκλοφορία πεζών

ΑΠΟΦΑΣΗ Υπουργ. Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης: Υ1γ/Γ.Π/οικ. 94643 (ΦΕΚ 1384Β/03.08.2007) - Συμπλήρωση και τροποποίηση της υπ' αριθμ. Α1β/8577/1983 (Φ.Ε.Κ. 526, τ.Β'/24.9.1983) Υγειονομικής Διάταξης, «Περί Υγειονομικού ελέγχου και αδειών ιδρύσεως και λειτουργίας των εγκαταστάσεων επιχειρήσεων υγειονομικού ενδιαφέροντος, καθώς και των γενικών και ειδικών όρων ιδρύσεως και λειτουργίας των εργαστηρίων και καταστημάτων τροφίμων ή / και ποτών», όπως έχει τροποποιηθεί μεταγενέστερα

ΑΠΟΦΑΣΗ ΥΠΕΧΩΔΕ: 55550/2002 (ΦΕΚ 216Β/ 22.2.02) - Σύσταση Επιτροπής Προσβασιμότητας του ΥΠΕΧΩΔΕ-Ειδικές Ρυθμίσεις για την Εξυπηρέτηση Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες ΑμεΑ

ΑΠΟΦΑΣΗ ΥΠΕΧΩΔΕ: αριθ.οικ. 52487/2002 (ΦΕΚ 18Β/15.01.02) - Ειδικές ρυθμίσεις για την εξυπηρέτηση ΑμεΑ σε υφιστάμενα κτίρια

N. 2696/1999 (ΦΕΚ 57Α/23.3.1999) - Κύρωση του Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας

N. 2963/2001(ΦΕΚ 268Α/23.11.2001) - Οργάνωση και λειτουργία των δημόσιων επιβατικών μεταφορών με λεωφορεία, τεχνικός έλεγχος οχημάτων και ασφάλεια χερσαίων μεταφορών και άλλες διατάξεις

Π.Δ. 170/2003 (ΦΕΚ 140Α/9.6.2003) - Καθορισμός διοικητικών κυρώσεων, οργάνων και διαδικασίας επιβολής τους στα διοικητικά όργανα των φορέων παροχής συγκοινωνιακού έργου και στους ιδιοκτήτες των λεωφορείων του Ν. 2963/2001

ΑΠΟΦΑΣΗ ΥΜΕ: 37492/1795 (ΦΕΚ922Β/04.07.03) - Καθορισμός τύπων και τεχνικών προδιαγραφών λεωφορείων για την ταξινόμηση και την κυκλοφορία τους ως αστικών, υπεραστικών και ημιαστικών

ΑΠΟΦΑΣΗ ΥΜΕ: 53495/2475/02 (ΦΕΚ116Β/05.02.03) - Συμμόρφωση προς τις διατάξεις της Οδηγίας 2001/85/ΕΚ της Επιτροπής της 20^{ης} .11. 01 περί ειδικών διατάξεων για οχήματα

μεταφοράς επιβατών άνω των 8 θέσεων εκτός της θέσεως του οδηγού και περί τροποποίησης των Οδηγιών 70/156/ΕΟΚ ΚΑΙ 92/27/ΕΚ

ΑΠΟΦΑΣΗ ΥΜΕ: 21504/1771 (ΦΕΚ408Β/26.06.92) - Περί καθορισμού τεχνικών προδιαγραφών τύπων λεωφορείων

Ν. 3446/2006(ΦΕΚ 49^Α/10.03.06) - Οργάνωση και λειτουργία αρχών ελέγχου κυκλοφορίας των οχημάτων-Ρυθμίσεις για τις επιβατικές μεταφορές και άλλες διατάξεις

Ν. 3109/2003 (ΦΕΚ 38Α/19.02.03) - Ρύθμιση επιβατηγών δημόσιας χρήσης αυτοκινήτων και άλλες διατάξεις

Ν. 2801/2000 (ΦΕΚ 46Α/03.03.00) – Ρυθμίσεις θεμάτων αρμοδιότητας του Υπουργείου Μεταφορών και Επικοινωνιών και άλλες διατάξεις

Ν. 2465/1997(ΦΕΚ 28Α/26.02.1997) – Θέματα αρμοδιότητας του Υπουργείου Μεταφορών και Επικοινωνιών

ΑΠΟΦΑΣΗ ΥΜΕ: 37492/1795 (ΦΕΚ922Β/04.07.03) - Καθορισμός τύπων και τεχνικών προδιαγραφών λεωφορείων για την ταξινόμηση και την κυκλοφορία τους ως αστικών, υπεραστικών και ημιαστικών

ΑΠΟΦΑΣΗ ΥΜΕ: 53495/2475/02 (ΦΕΚ116Β/05.02.03) - Συμμόρφωση προς τις διατάξεις της Οδηγίας 2001/85/ΕΚ της Επιτροπής της 20^{ης} .11. 01 περί ειδικών διατάξεων για οχήματα μεταφοράς επιβατών άνω των 8 θέσεων εκτός της θέσεως του οδηγού και περί τροποποίησης των Οδηγιών 70/156/ΕΟΚ ΚΑΙ 92/27/ΕΚ

ΑΠΟΦΑΣΗ ΥΜΕ: 47271/3950/21.12.92 (ΦΕΚ764Β/31.12.92) – Διαδικασία έγκρισης τύπου οχημάτων με κινητήρα και των ρυμουλκούμενων τους σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της Οδηγίας 92/53/ΕΟΚ του Συμβουλίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων της 18^{ης} Ιουνίου 1992.

ΑΠΟΦΑΣΗ ΥΜΕ: 21504/1771 (ΦΕΚ408Β/26.06.92) - Περί καθορισμού τεχνικών προδιαγραφών τύπων λεωφορείων

Β.3. Οδηγίες ΥΠΕΧΩΔΕ

Οι Οδηγίες Σχεδιασμού «Σχεδιάζοντας για Όλους» του Γραφείου Μελετών για άτομα με αναπηρία του Υ.Π.Ε.Κ.Α. βρίσκονται ανηρτημένες στη διεύθυνση

<http://www.ypeka.gr/Default.aspx?tabid=380&language=el-GR>

Οι Οδηγίες Σχεδιασμού καλύπτουν πλήρως το σχεδιασμό προσβάσιμων κτιριακών υποδομών.

Παράρτημα Γ (πληροφοριακό) Μεθοδολογία ελέγχου προσβασιμότητας

Η Μεθοδολογία ελέγχου προσβασιμότητας του ΥΠ.ΕΣ.Η.Δ. βρίσκεται ανηρτημένη στη διεύθυνση

<http://amea.gspa.gr/Default.aspx?id=1588&nt=18&lang=1>

Η Μεθοδολογία περιλαμβάνει ερωτηματολόγια προσβασιμότητας, τα οποία διακρίνονται σε τρεις τύπους: κτιριακών υποδομών, εξωτερικών χώρων και μεταφορών. Περιλαμβάνει επίσης ένα αναλυτικό εγχειρίδιο μεθοδολογίας, στο οποίο παρέχονται οι αναγκαίες κατευθύνσεις και διευκρινίσεις για την συμπλήρωση των ερωτηματολογίων. Επιπροσθέτως, παρατίθενται ως παραρτήματα η ισχύουσα νομοθεσία και γραφικές απεικονίσεις υποδειγμάτων προσβάσιμων υποδομών και σημάνσεων.

Στο κείμενο και τις αντίστοιχες γραφικές απεικονίσεις της Μεθοδολογίας, καθώς και στις Οδηγίες Σχεδιασμού «Σχεδιάζοντας για Όλους» του ΥΠΕΚΑ βασίστηκε και η σύνταξη των Τεχνικών Δελτίων του παρόντος προτύπου.

Παράρτημα Δ (πληροφοριακό) Τεχνικά δελτία (Τ.Δ.)

Τ.Δ.1 Ράμπες

Α. έχουν κλίση 5% ή μικρότερη. Σημειώνεται ότι μόνο η κλίση 5% και οι μικρότερες αυτής διασφαλίζουν αυτόνομη και ασφαλή κίνηση ατόμων σε αναπηρικό αμαξίδιο. Κλίση 6% γίνεται αποδεκτή μόνο για μήκη ράμπας μικρότερα ή ίσα με 8,00μ.

Β. έχουν πλάτος 1,30μ (ελάχιστο αποδεκτό ωφέλιμο πλάτος 0,90μ), που επιτρέπει τη διασταύρωση αναπηρικού αμαξιδίου με πεζό.

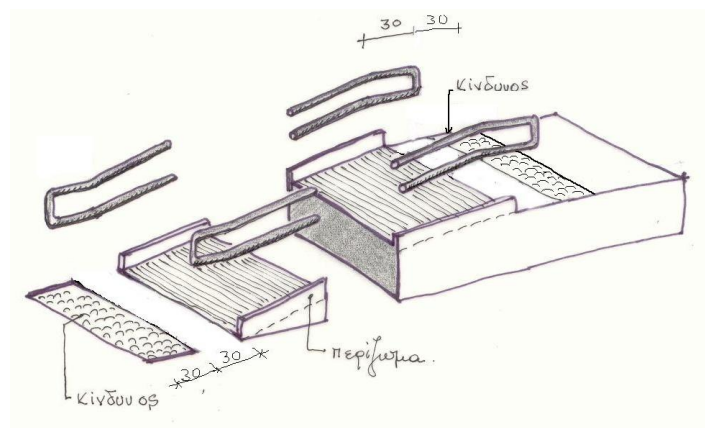
Γ. έχουν σοβατεπί ή οριζόντια μπάρα στα 0,10 μ από το δάπεδο.

Δ. έχουν διπλούς συνεχείς χειρολισθήρες σε ύψη 0,70 και 0,90μ από το δάπεδο και στις δύο πλευρές. Οι χειρολισθήρες προεξέχουν τουλάχιστον 0,30μ στην αρχή και το τέλος της ράμπας και συνεχίζονται στα πλατύσκαλα.

Ε. έχουν πλατύσκαλα με πλάτος όσο το πλάτος της ράμπας και μήκος τουλάχιστον 1,50μ στην αρχή και στο τέλος της ράμπας, σε κάθε αλλαγή της διεύθυνσής της, καθώς και σε όλες τις περιπτώσεις που το μήκος της ράμπας υπό κλίση ξεπερνά τα 10,00μ. Στην περίπτωση αυτή πλατύσκαλα κατασκευάζονται ανά 10,00μ μήκους ράμπας υπό κλίση.

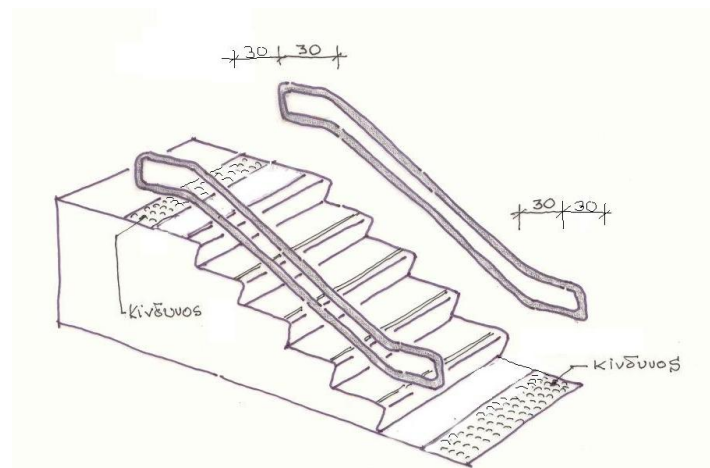
ΣΤ. σημαίνεται η αρχή και το τέλος τους, καθώς και τα σημεία αλλαγής της διεύθυνσης, με λωρίδες σήμανσης πλάτους 0,30-0,40μ από πλάκες με έντονες φολίδες κίτρινου χρώματος που υποδηλώνουν «ΚΙΝΔΥΝΟ» και τοποθετούνται σε απόσταση 0,30μ από την ακμή της ράμπας .

Ζ. έχουν αντιολισθητική επίστρωση.



Τ.Δ.2 Κλιμακοστάσιο

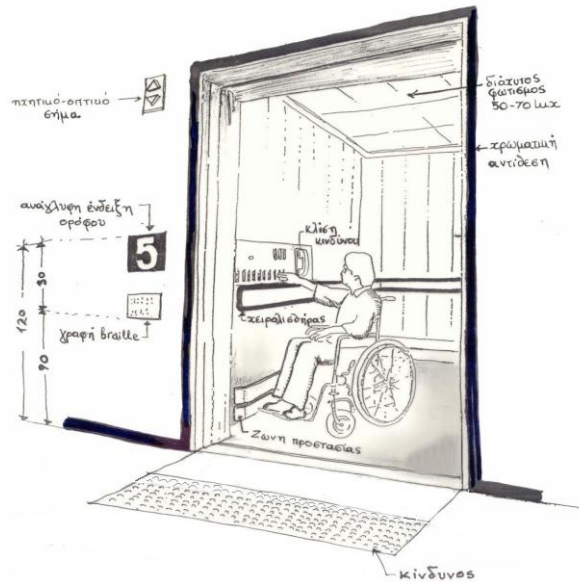
- Α. έχει βαθμίδες με πλήρη ύψη χωρίς προεξοχή του πατήματος.
- Β. οι βαθμίδες έχουν σοβατεπί ή οριζόντια μπάρα στα 0,10 μ από το δάπεδο.
- Γ. έχει διπλούς συνεχείς χειρολισθήρες σε ύψη 0,70 και 0,90μ από το δάπεδο και στις δύο πλευρές του. Οι χειρολισθήρες προεξέχουν τουλάχιστον 0,30μ στην αρχή και το τέλος της σκάλας και συνεχίζονται στα πλατύσκαλα.
- Δ. σημαίνεται η αρχή και το τέλος του κλιμακοστασίου, καθώς και τα σημεία αλλαγής της διεύθυνσής του, με λωρίδες σήμανσης πλάτους 0,30-0,40μ από πλάκες με έντονες φολίδες κίτρινου χρώματος που υποδηλώνουν «ΚΙΝΔΥΝΟ» και τοποθετούνται σε απόσταση 0,30μ από την ακμή της βαθμίδας .
- Ε. επισημαίνονται οι ακμές των βαθμίδων με υλικό σε έντονη χρωματική αντίθεση με την επίστρωση των βαθμίδων.
- ΣΤ. έχει αντιολισθητική επίστρωση.

**Τ.Δ.3 Ανελκυστήρας**

- Α. έχει ωφέλιμες εσωτερικές διαστάσεις θαλάμου τουλάχιστον 1,10X1,40μ.
- Β. έχει θύρα φρέατος αυτόματα ανοιγόμενη ή συρόμενη στη μικρή πλευρά του θαλάμου.
- Γ. έχει ωφέλιμο άνοιγμα θύρας φρέατος ή/και θαλάμου τουλάχιστον 0,80μ.
- Δ. έχει χειριστήρια χρήσης και σε γραφή Μπράϊλ ή/και ανάγλυφα, τοποθετημένα σε ύψος 0,90-1,20μ από το δάπεδο.
- Ε. υπάρχει ελεύθερη απόσταση 1,50μ μεταξύ της θύρας του ανελκυστήρα και του απέναντι τοίχου ή σκάλας ή άλλου εμποδίου. Στο δάπεδο, μπροστά από την θύρα του ανελκυστήρα, καθ' όλο το πλάτος της και σε απόσταση 0,30μ από αυτή, υπάρχει ανάγλυφη και με έντονο χρώμα λωρίδα σήμανσης, πλάτους 0,30-0,40μ, από πλάκες με έντονες φολίδες κίτρινου χρώματος που υποδηλώνουν «ΚΙΝΔΥΝΟ» για την προειδοποίηση τυφλών ατόμων και ατόμων με προβλήματα στην όραση.

ΣΤ. διαθέτει οπτική και ηχητική αναγγελία ορόφων και βιντεοτηλέφωνο.

Ζ. υπάρχει στο Φορέα διαδικασία τακτικής συντήρησης του ανελκυστήρα (σύμβαση με συντηρητή κ.λπ.) ώστε να διασφαλίζεται η μη ύπαρξη κενού και διαφοράς στάθμης μεταξύ δαπέδου ορόφου και δαπέδου θαλάμου.



Τ.Δ.4 Αναβατόρια

Α. διαθέτουν πιστοποίηση σύμφωνα με τα ευρωπαϊκά πρότυπα για μεταφορά προσώπων και ειδικότερα επαρκείς διαστάσεις και ανυψωτική ικανότητα.

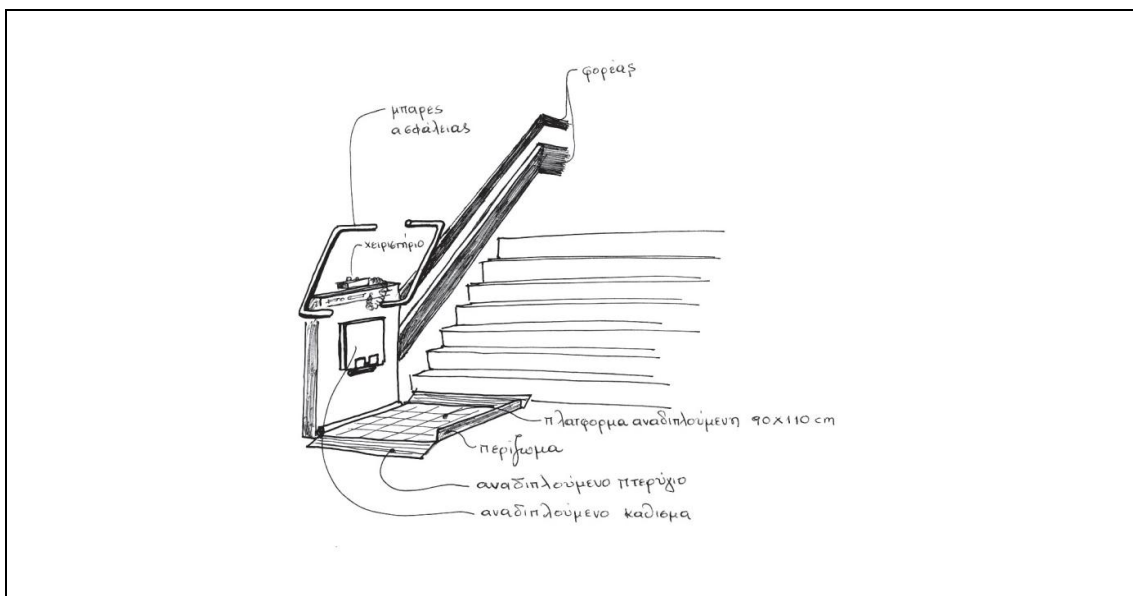
Β. έχουν χειριστήρια στην πλατφόρμα καθώς και στην αρχή και στο τέλος της διαδρομής, κινητή μπάρα ασφαλείας για προστασία του χρήστη, καθώς και πτερύγια προσαρμοσμένα περιμετρικά στην πλατφόρμα.

Γ. υπάρχει ελεύθερος χώρος διαστάσεων τουλάχιστον 1,50X1,50μ στα σημεία εισόδου-εξόδου έμπροσθεν του αναβατορίου.

Δ. υπάρχει προσωπικό του Φορέα για την υποστήριξη των ατόμων με αναπηρία κατά το χειρισμό των αναβατορίων.

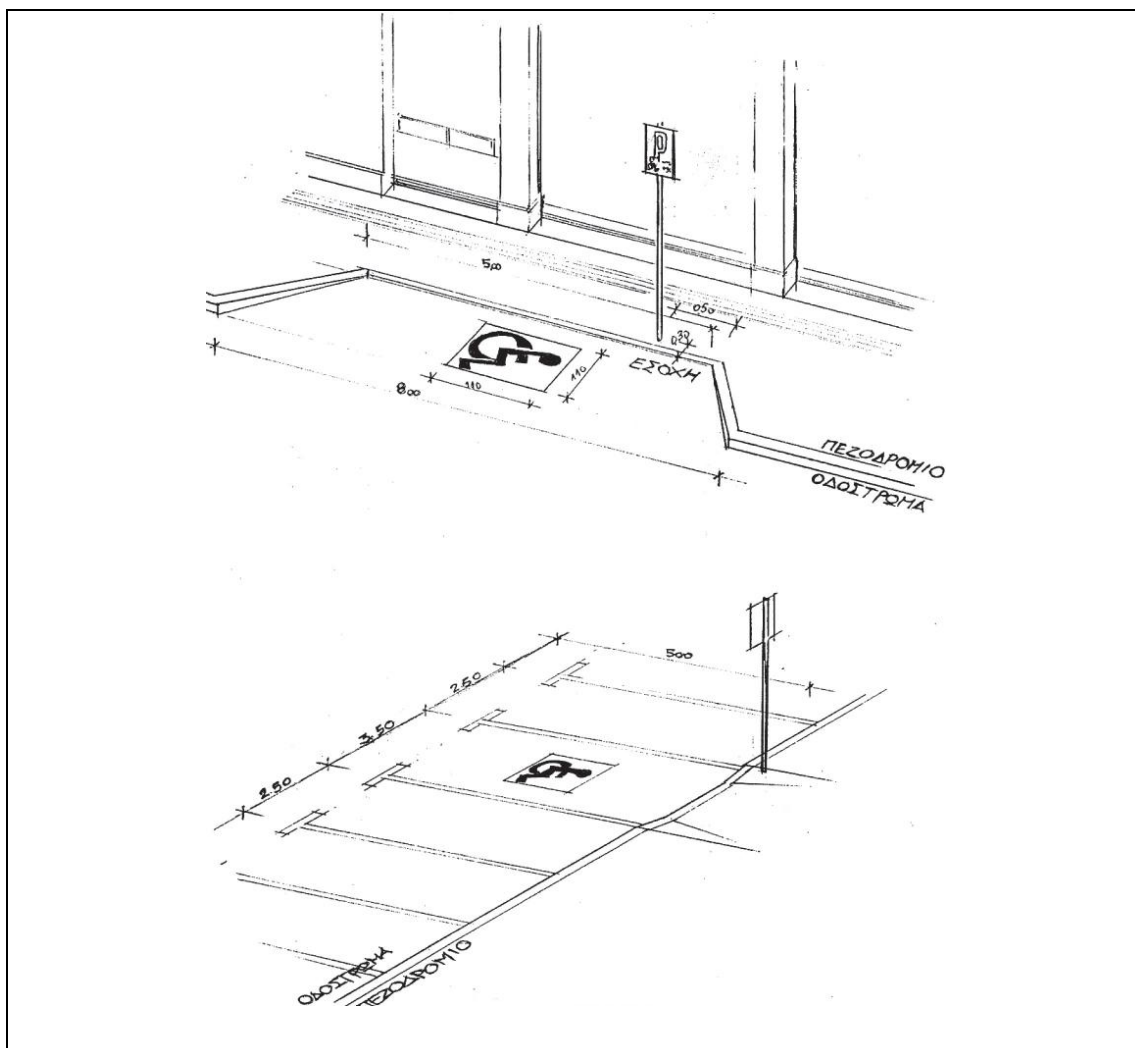
Ε. εφόσον τα αναβατόρια διαθέτουν φρεάτιο, πληρούνται οι σχετικές προϋποθέσεις που ισχύουν και για τους ανελκυστήρες (άνοιγμα θύρας, θέση θύρας στη μικρή πλευρά, ελεύθερη απόσταση από τοίχο απέναντι από τη θύρα κ.λπ.).

ΣΤ. υπάρχει στο Φορέα διαδικασία τακτικής συντήρησης των αναβατορίων (σύμβαση με συντηρητή κ.λπ.).



Τ.Δ.5 Προσβάσιμη θέση στάθμευσης

- Α. προορίζεται αποκλειστικά για στάθμευση οχημάτων απόμων με αναπηρία.
- Β. βρίσκεται κοντά στο κτίριο, το δυνατόν πλησιέστερα στην είσοδο, σε απόσταση μικρότερη ή ίση των 50,00μ.
- Γ. έχει διαστάσεις τουλάχιστον 3,50x5,00μ προκειμένου για συνήθη επιβατηγά οχήματα και 4,50x6,60μ προκειμένου για οχήματα τύπου VAN. Αποδεκτές γίνονται και θέσεις διαστάσεων 2,50x5,00μ με ενδιάμεση ελεύθερη λωρίδα πλάτους τουλάχιστον 1,00μ.
- Δ. διαθέτει σήμανση στο δάπεδο και επί στύλου με το Διεθνές Σύμβολο Πρόσβασης (ΔΣΠ).
- Ε. συνδέεται με τη στάθμη παρακείμενου πεζοδρομίου με ράμπα κατάλληλων προδιαγραφών και πλάτους τουλάχιστον 1,50μ.
- ΣΤ. σε περίπτωση ύπαρξης παρκομέτρων στις θέσεις, είναι δυνατή η προσέγγιση και χρήση αυτών από άτομα σε αναπηρικό αμαξίδιο (μηχανισμοί χειρισμού σε μια ζώνη υψών από 0,90 ως 1,20μ από το δάπεδο, ελεύθερος χώρος προσέγγισης 1,50x1,50μ).



Τ.Δ.6 Προσβάσιμη διαδρομή για άτομα με αναπηρία

Α. έχει πλάτος τουλάχιστον 1,30μ.

Β. ακολουθεί απλή πορεία και να είναι απολύτως ισόπεδη χωρίς σκαλοπάτια και ανισοσταθμίες. Ακόμη και υψομετρικές διαφορές 2, 3, 4 και 5εκ αρκούν για να κάνουν μια διαδρομή μη προσβάσιμη.

Γ. δεν έχει μεγάλες κλίσεις (μέγιστη κλίση 5%).

Δ. είναι απολύτως ελεύθερη χωρίς εμπόδια κατά μήκος αυτής. Κλαδιά φυτών που εξέρχουν μέσα στη διαδρομή, εξοπλισμός πάσης φύσεως (περίπτερα, πινακίδες, τραπεζοκαθίσματα, προεξοχές στο δάπεδο κ.λπ.) καθιστούν τη διαδρομή μη προσβάσιμη.

Ε. είναι απολύτως ελεύθερη χωρίς εμπόδια καθ' ύψος σε όλο το μήκος της. Στοιχεία επικρεμάμενα ή ανηρημένα πρέπει να βρίσκονται σε ύψος μεγαλύτερο των 2,20μ από το δάπεδο.

ΣΤ. είναι ασφαλής σε όλο το μήκος της, π.χ. να μη διασταυρώνεται με εξόδους υπόγειων χώρων στάθμευσης ή χώρους φορτο-εκφόρτωσης κ.λπ.

Ζ. έχει δάπεδο σταθερό, από σκληρό συνεχές υλικό, χωρίς εξάρσεις, υποχωρήσεις και κενά. Χαλίκι, άμμος, αφράτο χώμα, κυβόλιθοι με κενά μεταξύ τους, ξύλινοι διάδρομοι με μεγάλους αρμούς και κενά και λοιπά παρόμοια υλικά καθιστούν μια διαδρομή μη προσβάσιμη. Ασφαλτος, μπετόν, καλά πατημένο χώμα, ξύλινοι διάδρομοι χωρίς κενά και αρμούς, είναι κατάλληλα υλικά.

Η. υπάρχουν ράμπες για την άνοδο-κάθοδο στα /από τα πεζοδρόμια με πλάτος τουλάχιστον 1,50μ και χωρίς «σκαλοπάτι» στη συνάντηση με το οδόστρωμα.

Θ. υπάρχει διακοπή των νησίδων στις διαβάσεις.

Ι. έχει οδηγό τυφλών και επισήμανση στο άκρο των διαβάσεων.

ΙΑ. έχει καλό φωτισμό.

T.Δ.7 Προσβάσιμη είσοδος για άτομα με αναπηρία

Α. εντοπίζεται εύκολα και να είναι ευδιάκριτη. Προς τούτο θα πρέπει η κάσα ή το θυρόφυλλο να είναι σε έντονη χρωματική αντίθεση με τον τοίχο, αν είναι γυάλινη να έχει περιμετρικά μεταλλική ή ξύλινη διατομή ή να φέρει χειρολαβή τύπου μοχλού σε έντονο χρωματισμό ή να φέρει αυτοκόλλητες λωρίδες ή άλλα στοιχεία που θα επιτρέπουν τον εύκολο εντοπισμό της από άτομα με προβλήματα όρασης.

Β. είναι ανοιγόμενη ή συρόμενη. Περιστρεφόμενες θύρες δεν θεωρούνται προσβάσιμες ακόμη και αν έχουν μεγάλες διαστάσεις και χαμηλές ταχύτητες κίνησης.

Γ. έχει ωφέλιμο πλάτος τουλάχιστον 0,90μ και κατωκάσι μέγιστου πάχους 2εκ.

Δ. η πρόσβαση σε αυτή από το πεζοδρόμιο εξασφαλίζεται ισόπεδα ή –εφόσον υπάρχουν σκαλοπάτια- με ράμπα μέγιστης κλίσης 5% ή 6% για μήκος μέχρι 8,00μ, χωρίς «σκαλοπάτι» στη συνάντηση με το πεζοδρόμιο ή ανυψωτικό μηχανισμό.

Ε. δεν απαιτείται καταβολή ιδιαίτερης δύναμης για το χειρισμό του θυρόφυλλου κατά το άνοιγμα/ κλείσιμο.

ΣΤ. έχει καλό φωτισμό.

Ζ. τα κουδούνια είναι σε ύψος 0,90-1,20μ από το δάπεδο.

Η. εάν η προσβάσιμη είσοδος είναι δευτερεύουσα είσοδος του κτιρίου, προβλέπεται καθοδηγητική σήμανση από την κύρια είσοδο μέχρι αυτή. Εάν η προσβάσιμη είσοδος δεν παραμένει συνέχεια ανοικτή, διαθέτει σύστημα κλήσης συνδεδεμένο με το γραφείο του φύλακα ή με συγκεκριμένη υπηρεσία επιφορτισμένη με την εξυπηρέτηση ατόμων με αναπηρία (π.χ. τμήμα προσβασιμότητας).

T.Δ.8 Κατευθυντήρια σήμανση προς προσβάσιμες εξυπηρετήσεις

Πρέπει

Α. να είναι ανηρτημένη σε εμφανή σημεία.

Β. να είναι ευδιάκριτη.

Γ. να περιλαμβάνει

- το διεθνές Σύμβολο Πρόσβασης

- βέλη που θα υποδηλώνουν την κατεύθυνση που πρέπει να ακολουθήσει το άτομο με αναπηρία από την κύρια είσοδο μέχρι τη δευτερεύουσα προσβάσιμη είσοδο .
- μορφές προσβάσιμες σε άτομα με προβλήματα όρασης (π.χ. ηχητικά μηνύματα, ανάγλυφη σήμανση, σήμανση σε γραφή Μπράϊν κ.λπ.).

T.Δ.9 Προσβάσιμος χώρος υποδοχής

Α. έχει θύρα με ωφέλιμο πλάτος τουλάχιστον 0,90μ και κατωκάσι μέγιστου πάχους 2εκ, ο χειρισμός της οποίας δε θα απαιτεί ιδιαίτερη δύναμη.

Β. διαθέτει ελεύθερο χώρο για την κίνηση και ελιγμούς αμαξιδίων μεταξύ των επίπλων και του εξοπλισμού (για κίνηση αμαξιδίου απαιτείται κατ' ελάχιστο ελεύθερος χώρος 0,90μ ενώ για ελιγμούς ελεύθερος χώρος 1,50X1,50μ).

Γ. έχει καλό φωτισμό.

Δ. έχει χρωματικές αντιθέσεις μεταξύ των δομικών στοιχείων (δάπεδο-τοίχοι, θυρόφυλλο-κάσα ή θυρόφυλλο-τοίχος) και στοιχείων εξοπλισμού (πάγκος συναλλαγής-δάπεδο, πάγκος συναλλαγής-τοίχος).

Ε. έχει δάπεδο αντιολισθηρό, χωρίς αντανάκλασεις.

ΣΤ. έχει κατάλληλη σήμανση δηλαδή

- ένδειξη της χρήσης του χώρου συνοδευόμενη από το ΔΣΠ, σε συμβατική ή/και ανάγλυφη μορφή και γραφή Μπράϊν

- απλοποιημένο διάγραμμα των στεγαζόμενων στο κτίριο υπηρεσιών, καθώς και

- πίνακα για τις ανακοινώσεις που αφορούν το κοινό.

Το διάγραμμα θα υπάρχει και σε ανάγλυφη μορφή ή γραφή Μπράϊν και θα τοποθετείται σε ύψος προσιτό από άτομα με προβλήματα όρασης.

Ζ. οι πάγκοι υποδοχής (reception) ή τα γκισέ συναλλαγής με το κοινό, διαθέτουν τμήμα μήκους τουλάχιστον 1,00μ σε ύψος 0,80μ από το δάπεδο και εσοχή στο κάτω μέρος για τα υποπόδια των αμαξιδίων, καθώς και αρκετό χώρο για την προσέγγιση αναπηρικού αμαξιδίου.

Η. οι προβλεπόμενοι τηλεφωνικοί θάλαμοι διαθέτουν συσκευή και χειριστήρια σε ύψος 0,90-1,20μ από το δάπεδο, ένα δε τηλέφωνο είναι κειμενοτηλέφωνο για την εξυπηρέτηση ατόμων με προβλήματα ακοής.

Θ. κάθε μηχανήμα για χρήση κοινού (π.χ. ΑΤΜ, infokiosk κ.λπ.) είναι τοποθετημένο με τα χειριστήρια σε ύψος 0,90-1,20μ από το δάπεδο.

Ι. διαθέτει στο δάπεδο οδηγό τυφλών από την είσοδο μέχρι τον πάγκο υποδοχής, γκισέ ή/και μηχανήματα συναλλαγής.

ΙΑ. είναι μόνιμα στελεχωμένος με ένα τουλάχιστον άτομο, το οποίο θα έχει λάβει εκπαίδευση/ ενημέρωση σε θέματα συναλλαγής με άτομα με αναπηρία.

T.Δ.10 Προσβάσιμη διαδρομή εντός κτιρίου

Α. έχει πλάτος τουλάχιστον 1,30μ. Σε κάθε περίπτωση απαιτείται ελάχιστο ωφέλιμο πλάτος 0,90μ απόλυτα ελεύθερο από κάθε εμπόδιο.

Β. ακολουθεί απλή πορεία και να είναι απολύτως ισόπεδη χωρίς σκαλοπάτια και ανισοσταθμίες. Ακόμη και υψομετρικές διαφορές 2,3, 4 και 5εκ αρκούν για να κάνουν μια διαδρομή μη προσβάσιμη.

Γ. δεν έχει μεγάλες κλίσεις (μέγιστη κλίση 5%).

Δ. είναι απολύτως ελεύθερη χωρίς εμπόδια κατά μήκος αυτής. Φωτοτυπικά μηχανήματα, πυροσβεστήρες, καθιστικά, αναλώσιμο υλικό κ.λπ. καθιστούν τη διαδρομή μη προσβάσιμη.

Ε. είναι απολύτως ελεύθερη χωρίς εμπόδια καθ' ύψος σε όλο το μήκος της. Στοιχεία επικρεμάμενα ή ανηρημένα πρέπει να βρίσκονται σε ύψος μεγαλύτερο των 2,20μ από το δάπεδο.

ΣΤ. διαθέτει -τοπικά- χώρους διαστάσεων 1,50X1,50μ για ελιγμούς του αμαξιδίου

Ζ. έχει δάπεδο σταθερό, από σκληρό συνεχές υλικό (όχι μοκέτα), χωρίς εξάρσεις, υποχωρήσεις και κενά.

Η. έχει καλό φωτισμό.

Θ. έχει κατάλληλη σήμανση, δηλαδή

- ένδειξη της χρήσης του χώρου συνοδευόμενη από το ΔΣΠ, σε συμβατική ή/και ανάγλυφη μορφή και γραφή Μπράϊν

- απλοποιημένο διάγραμμα των στεγαζόμενων στο κτίριο υπηρεσιών, καθώς και

- πίνακα για τις ανακοινώσεις που αφορούν το κοινό.

Το διάγραμμα θα υπάρχει και σε ανάγλυφη μορφή ή γραφή Μπράϊν και θα τοποθετείται σε ύψος προσιτό από άτομα με προβλήματα όρασης.

Τ.Δ.11 Προσβάσιμος διάδρομος

Α. έχει πλάτος τουλάχιστον 1,30μ. Σε κάθε περίπτωση απαιτείται ελάχιστο ωφέλιμο πλάτος 0,90μ απόλυτα ελεύθερο από κάθε εμπόδιο.

Β. είναι χωρίς σκαλοπάτια και ανισοσταθμίες. Ακόμη και υψομετρικές διαφορές 2,3, 4 και 5εκ αρκούν για να κάνουν ένα διάδρομο μη προσβάσιμο.

Γ. δεν έχει μεγάλες κλίσεις (μέγιστη κλίση 5%).

Δ. είναι απολύτως ελεύθερος χωρίς εμπόδια κατά μήκος αυτού. Φωτοτυπικά μηχανήματα, πυροσβεστήρες, καθιστικά, αναλώσιμο υλικό κ.λπ. καθιστούν το διάδρομο μη προσβάσιμο.

Ε. είναι απολύτως ελεύθερος χωρίς εμπόδια καθ' ύψος σε όλο το μήκος της. Στοιχεία επικρεμάμενα ή ανηρημένα πρέπει να βρίσκονται σε ύψος μεγαλύτερο των 2,20μ από το δάπεδο.

ΣΤ. διαθέτει σημεία διαστάσεων 1,50X1,50μ για ελιγμούς του αμαξιδίου.

Ζ. έχει δάπεδο σταθερό, από σκληρό συνεχές υλικό (όχι μοκέτα), χωρίς εξάρσεις, υποχωρήσεις και κενά.

Η. έχει καλό φωτισμό.

Θ. σε περίπτωση κτιρίων με αυξημένη κίνηση εμποδιζόμενων ατόμων διαθέτει διπλούς χειρολισθήρες σε δύο ύψη (0,70 και 0,90μ από το δάπεδο) στις δύο πλευρές του.

T.Δ.12 Θύρες κατάλληλες για χρήση από άτομα με αναπηρία

- A. έχουν ωφέλιμο πλάτος τουλάχιστον 0,90μ (ως ωφέλιμο πλάτος νοείται το καθαρό πλάτος που απομένει προς χρήση με το θυρόφυλλο ανοικτό).
- B. είναι ανοιγόμενες ή συρόμενες.
- Γ. δεν απαιτούν μεγάλη δύναμη χειρισμού.
- Δ. δεν έχουν μηχανισμό αυτόματου κλεισίματος.
- Ε. έχουν κάσα διαφορετικού χρώματος από τον τοίχο ή το θυρόφυλλο, ώστε να είναι δυνατός ο εύκολος εντοπισμός της θύρας από άτομο με προβλήματα όρασης.
- ΣΤ. έχουν χειρολαβή τύπου μοχλού και όχι σφαιρικές.
- Ζ. έχουν πινακίδες με την ένδειξη του χώρου τοποθετημένες δίπλα στη θύρα από την πλευρά της χειρολαβής, σε ύψος 1,40-1,60μ από το δάπεδο σε συμβατική ή/και ανάγλυφη μορφή και σε γραφή Μπράιγ.
- Η. αν είναι γυάλινες, επισημαίνονται με κατάλληλο προφίλ έντονης απόχρωσης και οι ακμές των θυρών.

T.Δ.13 Χώροι εργασίας προσβάσιμοι

- A. σε αυτούς διασφαλίζεται η κίνηση ατόμου σε αμαξίδιο μεταξύ των επίπλων και του εξοπλισμού (ελάχιστο απαιτούμενο πλάτος για κίνηση αναπηρικού αμαξιδίου: 0,90μ, απαιτούμενος χώρος για να μπορεί να περιστραφεί το αμαξίδιο: 1,50X1,50μ).
- B. μπροστά από γραφεία, στα οποία προβλέπεται να απευθυνθεί κοινό για διεκπεραίωση υποθέσεων του, ή/και πάγκους συναλλαγής υπάρχει χώρος για να σταθεί άτομο σε αμαξίδιο (απαιτούμενος ελάχιστος χώρος στάσης αμαξιδίου 0,80X1,30μ).
- Γ. διασφαλίζεται ασφαλής κίνηση ατόμου με προβλήματα όρασης στο χώρο (δεν προεξέχουν εξοπλισμοί που δεν προβάλλονται στο έδαφος, π.χ. πυροσβεστήρες, ράφια κ.λπ.).
- Δ. μεγάλες γυάλινες επιφάνειες σημαίνονται κατάλληλα και έχουν μπροστά τους προστατευτικό χειρολισθήρα σε ύψος 0,90μ από το δάπεδο.
- Ε. έχουν καλό φωτισμό.

T.Δ.14 Κοινόχρηστοι χώροι προσβάσιμοι

- A. σε αυτούς διασφαλίζεται η κίνηση ατόμου σε αναπηρικό αμαξίδιο μεταξύ των επίπλων και του εξοπλισμού (ελάχιστο απαιτούμενο πλάτος για κίνηση αμαξιδίου: 0,90μ, απαιτούμενος χώρος για να μπορεί να περιστραφεί το αμαξίδιο: 1,50x1,50μ).

Β. μεταξύ καθιστικών και καθισμάτων εν γένει, υπάρχει χώρος για να σταθεί άτομο σε αναπηρικό αμαξίδιο (απαιτούμενος ελάχιστος χώρος στάσης αμαξιδίου 0,80x1,30μ).

Γ. προβλέπονται ειδικές θέσεις με σκληρά καθίσματα βάθους 0.40μ και ύψους 0.55-0.60μ με στηρίγματα χεριών για τα άτομα με προβλήματα στην κίνηση.

Δ. διασφαλίζεται ασφαλής κίνηση ατόμου με προβλήματα όρασης στο χώρο, δηλαδή

α) δεν προεξέχουν εξοπλισμοί που δεν προβάλλονται στο έδαφος, π.χ. πυροσβεστήρες, ράφια κ.λπ.,

β) ελεύθερα υποστυλώματα στο χώρο σημαίνονται με υλικό σε έντονη χρωματική αντίθεση με τις οριζόντιες επιφάνειες κ.λπ..

Ε. μεγάλες γυάλινες επιφάνειες, σημαίνονται κατάλληλα και να έχουν μπροστά τους προστατευτικό χειρολισθήρα σε ύψος 0,90μ από το δάπεδο.

ΣΤ. έχουν καλό φωτισμό.

Ζ. εφόσον στο χώρο υπάρχει εξοπλισμός εξυπηρέτησης κοινού (τηλέφωνα, μηχανήματα συναλλαγής, μηχανήματα αυτόματης παρασκευής ροφημάτων κ.λπ.) προβλέπεται στο δάπεδο οδηγός τυφλών από την είσοδο μέχρι τον εξοπλισμό αυτό.

Η. διαθέτουν οπτική σήμανση ειδοποίησης ατόμων με προβλήματα ακοής σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης.

Θ. έχει κατάλληλη σήμανση δηλαδή

- ένδειξη της χρήσης του χώρου συνοδευόμενη από το ΔΣΠ, σε συμβατική ή/και ανάγλυφη μορφή και γραφή Μπράϊν

- απλοποιημένο διάγραμμα των στεγαζόμενων στο κτίριο υπηρεσιών, καθώς και

- πίνακα για τις ανακοινώσεις που αφορούν το κοινό.

Το διάγραμμα θα υπάρχει και σε ανάγλυφη μορφή ή γραφή Μπράϊν και θα τοποθετείται σε ύψος προσιτό από άτομα με προβλήματα όρασης.

Τ.Δ.15 Χώροι ειδικών χρήσεων προσβάσιμοι

Α. σε αυτούς διασφαλίζεται η κίνηση ατόμων με κινητική αναπηρία και ειδικότερα ατόμων σε αναπηρικό αμαξίδιο

- σε τμήμα τουλάχιστον του χώρου, αν ο χώρος είναι διαρθρωμένος σε επίπεδα

- μεταξύ των επίπλων και του εξοπλισμού (ελάχιστο απαιτούμενο πλάτος για κίνηση αναπηρικού αμαξιδίου: 0,90μ, απαιτούμενος χώρος για να μπορεί να περιστραφεί το αναπηρικό αμαξίδιο: 1,50X1,50μ).

Β. μεταξύ καθιστικών και καθισμάτων εν γένει, υπάρχει ελεύθερος χώρος για να σταθεί άτομο σε αναπηρικό αμαξίδιο (απαιτούμενος ελάχιστος χώρος στάσης αμαξιδίου 0,80X1,30μ). Ο χώρος αυτός απαιτείται επίσης σε περιπτώσεις αμφιθεατρικών αιθουσών να προβλέπεται στην πρώτη σειρά των επίπεδων τμημάτων ή στην τελευταία σειρά των διαχωριστικών διαδρόμων των διαζωμάτων που καταλήγουν σε πόρτες εξόδου, με πρόβλεψη κενού μεταξύ των καθισμάτων ή κατασκευή αναδιπλούμενων ή αφαιρούμενων καθισμάτων ώστε στην θέση τους να τοποθετείται το αναπηρικό αμαξίδιο.

Γ. προβλέπονται ειδικές θέσεις με σκληρά καθίσματα βάθους 0.40μ και ύψους 0.55-0.60μ με στηρίγματα χεριών για τα άτομα με προβλήματα στην κίνηση.

Δ. διασφαλίζεται ασφαλής κίνηση ατόμου με προβλήματα όρασης στο χώρο (να μην προεξέχουν εξοπλισμοί που δεν προβάλλονται στο έδαφος, π.χ. πυροσβεστήρες, ράφια κ.λπ.).

Ε. μεγάλες γυάλινες επιφάνειες, σημαίνονται κατάλληλα και να έχουν μπροστά τους προστατευτικό χειρολισθήρα σε ύψος 0,90μ από το δάπεδο.

ΣΤ. έχουν καλό φωτισμό.

Ζ. διαθέτουν οπτική σήμανση για την ειδοποίηση ατόμων με προβλήματα ακοής σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης.

Η. σε περίπτωση ύπαρξης βάρους ομιλητών, υπάρχει ράμπα ή αναβατόριο που να επιτρέπει την άνοδο ατόμου σε αναπηρικό αμαξίδιο σε αυτό.

Θ. σε περίπτωση ύπαρξης πάγκου εξυπηρέτησης, ένα τμήμα αυτού μήκους τουλάχιστον 1,00μ βρίσκεται σε χαμηλότερο ύψος (0,80μ από το δάπεδο), ενώ ταυτόχρονα να υπάρχει εσοχή στο κάτω μέρος για τα υποπόδια των αναπηρικών αμαξιδίων, καθώς και αρκετός χώρος για την προσέγγιση αναπηρικού αμαξιδίου.

Ι. έχει κατάλληλη σήμανση δηλαδή

- ένδειξη της χρήσης του χώρου συνοδευόμενη από το ΔΣΠ, σε συμβατική ή/και ανάγλυφη μορφή και γραφή Μπράϊν

- απλοποιημένο διάγραμμα των στεγαζόμενων στο κτίριο υπηρεσιών – εφόσον πρόκειται για τον χώρο εισόδου/υποδοχής/πληροφοριών, καθώς και

- πίνακα για τις ανακοινώσεις που αφορούν το κοινό.

Το διάγραμμα θα υπάρχει και σε ανάγλυφη μορφή ή γραφή Μπράϊν και θα τοποθετείται σε ύψος προσιτό από άτομα με προβλήματα όρασης.

T.Δ.16 Χώροι υγιεινής προσβάσιμοι

Α. υπάρχει ικανός χώρος ελιγμών των αναπηρικών αμαξιδίων μπροστά από τη θύρα διαστάσεων 1,50X1,70μ όταν η θύρα είναι ανοιγόμενη και 1,50X1,50μ όταν η θύρα είναι συρόμενη.

Β. διαθέτουν θύρα ανοιγόμενη προς τα έξω ή συρόμενη, ωφέλιμου πλάτους τουλάχιστον 0,90μ. Η θύρα φέρει χειρολαβή τύπου μοχλού και οριζόντιο χειρολισθήρα σχήματος Π, η δε κάσα της θύρας είναι βαμμένη σε έντονη χρωματική αντίθεση με τις παρακείμενες επιφάνειες.

Γ. υπάρχει λεκάνη ειδικού τύπου, ύψους 0,45-0,50μ από το δάπεδο, με το εμπρόσθιο άκρο της σε απόσταση 0,75-0,80μ από τον πίσω από αυτήν ευρισκόμενο τοίχο, και με ελεύθερο χώρο στη μία τουλάχιστον πλευρά της πλάτους 0,90μ για την πλευρική προσέγγιση αμαξιδίου. Η λεκάνη διαθέτει εκατέρωθεν οριζόντιες χειρολαβές μήκους 0,75μ με το επάνω μέρος τους σε ύψος 0,70μ από το δάπεδο, οι οποίες μπορούν να αντέξουν φόρτιση τουλάχιστον 150χγρ. Η χειρολαβή προς τον ελεύθερο χώρο για την πλευρική προσέγγιση αμαξιδίου είναι ανακλινόμενη με δυνατότητα ακινητοποίησης στην κατακόρυφη θέση. Η μία εκ των δύο χειρολαβών φέρει επ' αυτής τη θήκη χαρτιού καθαρισμού. Η λεκάνη διαθέτει καζανάκι χαμηλής πίεσης, ο δε μηχανισμός του δοχείου νερού ενεργοποιείται με εύχρηστο χειριστήριο που θα είναι τοποθετημένο σε σημείο προσιτό στο χρήστη, κοντά δε στη λεκάνη τοποθετείται μπαταρία τύπου «ντους» για την υγιεινή του χρήστη.

Δ. ο νιπτήρας είναι ρηχός, ειδικού τύπου, ώστε το επάνω μέρος του να απέχει 0,80-0,85μ από το δάπεδο και το κάτω του 0,70μ από αυτό, εργονομικός, χωρίς κολώνα στήριξης, διαστάσεων περίπου 0,68X0,60μ και συνοδεύεται από ράφι στο ίδιο ύψος. Η στήριξη έχει

γίνει έτσι ώστε να μπορεί να αντέξει φόρτιση τουλάχιστον 150χgr στην εμπρόσθια άκρη του. Διαθέτει μπαταρία αναμικτική με μακρύ «ρουξούνι» και μακρύ χειριστήριο ή με φωτοκύτταρο.

Ε. ο καθρέπτης έχει τοποθετηθεί με την κάτω ακμή στο 1,00μ από το δάπεδο και έχει ύψος τουλάχιστον 1,00μ.

ΣΤ. μεταξύ λεκάνης, νιπτήρα και λοιπού εξοπλισμού και τοίχων διασφαλίζεται ελεύθερος χώρος διαμέτρου 1,50μ.

Ζ. διαθέτει σύστημα κλήσης κινδύνου περιμετρικά του χώρου και παράλληλα με το δάπεδο σε απόσταση 0,15-0,20μ από αυτό, το οποίο συνδέεται με φωτεινή ένδειξη πάνω από την εξωτερική όψη της θύρας.

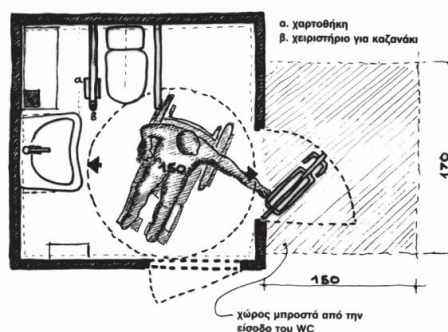
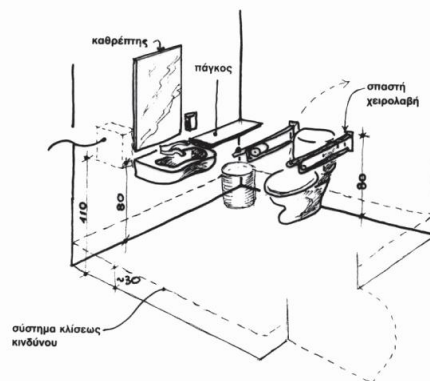
Η. οι διακόπτες φωτισμού έχουν μεγάλη πλακέτα και να είναι τοποθετημένοι σε ύψος 0,90-1,20μ από το δάπεδο.

Θ. κρεμάστρες είναι τοποθετημένες σε ύψη 1,20 και 1,80μ από το δάπεδο.

Ι. η επίστρωση του δαπέδου είναι αντιολισθηρή και υπάρχει χρωματική αντίθεση μεταξύ δαπέδου, τοίχων και ειδών υγιεινής.

ΙΑ. υπάρχει καλός φωτισμός.

ΙΒ. προβλέπεται η κατάλληλη σήμανση, σύμφωνα με το Τ.Δ. 24



Τ.Δ.17 Μπάνια ή/και αποδυτήρια προσβάσιμα

Α. υπάρχει ικανός χώρος ελιγμών των αναπηρικών αμαξιδίων μπροστά από τη θύρα διαστάσεων 1,50X1,70μ όταν η θύρα είναι ανοιγόμενη και 1,50X1,50μ όταν η θύρα είναι συρόμενη.

Β. διαθέτουν θύρα ανοιγόμενη προς τα έξω ή συρόμενη, ωφέλιμου πλάτους τουλάχιστον 0,90μ. Η θύρα φέρει χειρολαβή τύπου μοχλού και οριζόντιο χειρολισθήρα σχήματος Π, η δε κάσα της θύρας είναι βαμμένη σε έντονη χρωματική αντίθεση με τις παρακείμενες επιφάνειες.

Γ. εξασφαλίζεται πάντα ελεύθερος χώρος διακίνησης διαμέτρου 1,50μ.

Δ. οι ελάχιστες διαστάσεις του χώρου ντους είναι 1,20x1,20μ. Προβλέπεται ντουσιέρα που δεν προεξέχει του δαπέδου και δε διαθέτει κανενός τύπου περιζώμα για τον καθορισμό του χώρου της. Ο χώρος του ντους είναι συνεπίπεδος με το υπόλοιπο δάπεδο, η ομαλή δε απορροή του ύδατος εξασφαλίζεται με την διαμόρφωση κλίσεων που οδηγούν σε σιφόνι. Μέσα στο χώρο του ντους προβλέπεται επίτοιχο αναδιπλούμενο κάθισμα σε ύψος 0,50μ και κατάλληλες ανοξεϊδωτες χειρολαβές, καλά αγκυρωμένες. Οι χειρολαβές αυτές τοποθετούνται οριζόντια και κατακόρυφα σε ύψος 0,90μ. από το δάπεδο. Το μέγιστο ύψος για το επάνω μέρος της κατακόρυφης χειρολαβής είναι 1,80μ. από το δάπεδο. Οι χειρολαβές είναι στρογγυλής διατομής και έχουν διάμετρο 30 χλστ. - 40 χλστ. Το "τηλέφωνο" της μπαταρίας του ντους έχει την δυνατότητα ρυθμιζόμενου ύψους στερέωσης κατά τη χρήση, με χαμηλότερο σημείο το ύψος των 1,10μ από το δάπεδο και μέγιστο το ύψος των 2,20μ από το δάπεδο. Η σαπουνοσπογγοθήκη τοποθετείται σε κατάλληλη θέση και σε ύψος 0,90μ -1,10μ από το δάπεδο. Οι χειρολαβές αντέχουν σε φόρτιση 100χγρ.

Ε. η επίστρωση του δαπέδου είναι αντιολισθηρή και υπάρχει χρωματική αντίθεση μεταξύ δαπέδου, τοίχων και ειδών υγιεινής.

ΣΤ. υπάρχει καλός φωτισμός.

Η. προβλέπεται η κατάλληλη σήμανση, σύμφωνα με το Τ.Δ. 24

Τ.Δ.18 Πάγκοι συναλλαγής προσβάσιμοι

Α. προβλέπεται χώρος στην όψη προς το συναλλασσόμενο για την προσέγγιση αναπηρικού αμαξιδίου (απαιτούμενες διαστάσεις χώρου ελιγμών αμαξιδίου 1,50X1,50μ).

Β. διαθέτουν τμήμα μήκους τουλάχιστον 1,00μ σε ύψος 0,80μ από την τελική επιφάνεια του δαπέδου με κατάλληλη μπάζα σε εσοχή στο κάτω μέρος της όψης προς τον συναλλασσόμενο με κατ' ελάχιστον ύψος 0,20μ και βάθος 0,15μ για τα υποπόδια των αναπηρικών αμαξιδίων.

Γ. υπάρχει καλός φωτισμός.

Δ. υπάρχει επί του δαπέδου οδηγός τυφλών από την είσοδο του χώρου μέχρι τον προσβάσιμο πάγκο.

Τ.Δ.19 Προσβάσιμοι εξοπλισμοί

Τηλέφωνα για το κοινό προσβάσιμα

Α. υπάρχει προσβάσιμη όδευση μέχρι το προσβάσιμο μηχάνημα

Β. υπάρχει επί του δαπέδου οδηγός τυφλών από την είσοδο του χώρου μέχρι τα προσβάσιμα τηλέφωνα.

Γ. προβλέπεται χώρος μπροστά από τα τηλέφωνα για την προσέγγιση αναπηρικού αμαξιδίου (απαιτούμενες διαστάσεις χώρου ελιγμών αμαξιδίου 1,50X1,50μ).

Δ. προβλέπονται υποδοχές σε εσοχή για τα υποπόδια των αναπηρικών αμαξιδίων (βλ. σχετικά σε πάγκους συναλλαγής).

Ε. η συσκευή και τα χειριστήρια είναι τοποθετημένα σε ύψος 0,90-1,20μ από την τελική επιφάνεια του δαπέδου.

ΣΤ. όπου υπάρχουν συγκροτήματα τηλεφώνων υπάρχει και ένα τουλάχιστον κειμενοηλέφωνο για άτομα με προβλήματα ακοής.

Ζ. υπάρχει καλός φωτισμός, ησυχία, ασφάλεια, και προστασία από τις καιρικές συνθήκες.

Η. συμμορφώνονται με τις προδιαγραφές προσβασιμότητας του European Telecommunications Standards Institute (ETSI)

Αυτόματα μηχανήματα συναλλαγής προσβάσιμα

Α. υπάρχει προσβάσιμη όδευση μέχρι το προσβάσιμο μηχάνημα

Β. υπάρχει επί του δαπέδου οδηγός τυφλών από την είσοδο του χώρου μέχρι το προσβάσιμο μηχάνημα

Γ. προβλέπεται χώρος μπροστά από αυτά για την προσέγγιση αναπηρικού αμαξιδίου (απαιτούμενες διαστάσεις χώρου ελιγμών αμαξιδίου 1,50X1,50μ).

Δ. προβλέπονται υποδοχές σε εσοχή για τα υποπόδια των αναπηρικών αμαξιδίων (βλ. σχετικά σε πάγκους συναλλαγής).

Ε. η οθόνη και τα χειριστήρια είναι τοποθετημένα σε ύψος 0,90-1,20μ από την τελική επιφάνεια του δαπέδου.

ΣΤ. υπάρχει καλός φωτισμός, ησυχία, ασφάλεια, και προστασία από τις καιρικές συνθήκες

Ζ. συμμορφώνονται με τις διεθνείς προδιαγραφές προσβασιμότητας Web Content Accessibility Guidelines (τελευταία έκδοση) της Web Accessibility Initiative (WAI) σε επίπεδο τουλάχιστον «AA» και τις Κατευθυντήριες γραμμές για την πρόσβαση κοινού σε τερματικά (Guidelines for Public Access Terminals Accessibility, CEUD-ICT Centre for Excellence in Universal Design)

Ψύκτες νερού προσβάσιμοι

Α. υπάρχει προσβάσιμη όδευση μέχρι το προσβάσιμο μηχάνημα

Β. προβλέπεται χώρος μπροστά από αυτούς για την προσέγγιση αναπηρικού αμαξιδίου (απαιτούμενες διαστάσεις χώρου ελιγμών αμαξιδίου 1,50x1,50μ).

Γ. προβλέπονται υποδοχές σε εσοχή για τα υποπόδια των αναπηρικών αμαξιδίων (βλ. σχετικά σε πάγκους συναλλαγής).

Δ. τα χειριστήρια είναι τοποθετημένα σε ύψος 0,90-1,20μ από την τελική επιφάνεια του δαπέδου.

Ε. υπάρχει επί του δαπέδου οδηγός τυφλών από την είσοδο του χώρου μέχρι το προσβάσιμο μηχάνημα.

T.Δ.20 Οχήματα προσβάσιμα σε άτομα με αναπηρία

Α. διαθέτουν κατάλληλο σύστημα επιβίβασης (ράμπα ελάχιστου πλάτους 0,80μ και κλίσης μικρότερης από 12% ή αναβατήριο πλατφόρμας διαστάσεων τουλάχιστον 0,80X1,30μ και αμφότερα ανυψωτικής ικανότητας τουλάχιστον 300χγρ) για την είσοδο ατόμου σε αναπηρικό αμαξίδιο.

Β. διαθέτουν πόρτα με ικανό άνοιγμα (τουλάχιστον 0,90μ) και ικανό ύψος (τουλάχιστον 1,40μ) για την είσοδο αναπηρικού αμαξιδίου.

Γ. διαθέτουν θέσεις προτεραιότητας με χώρο για σκύλο- οδηγό.

Δ. διαθέτουν χώρο στάσης αναπηρικού αμαξιδίου διαστάσεων τουλάχιστον 0,75X1,30μ και διασφαλίζουν την κίνηση ατόμου με αναπηρικό αμαξίδιο από την πόρτα προς αυτή.

Ε. διαθέτουν σύστημα συγκράτησης αναπηρικού αμαξιδίου και χρήστη.

ΣΤ. διαθέτουν αντιολισθητικό δάπεδο.

Ζ. διαθέτουν καλό φωτισμό στο εσωτερικό του οχήματος.

T.Δ.21 Προσβάσιμη είσοδος οχημάτων

Προσβάσιμη είσοδος οχήματος μεταφοράς επιβατών με κινητήρα, κατηγορίας M2 ή M3, άνω των 8 θέσεων εκτός της θέσεως του οδηγού

Α) διαθέτει σύστημα επιβίβασης που θα περιλαμβάνει σύστημα χαμηλώματος της ανάρτησης σε συνδυασμό με

- αναβατήριο (ελάχιστες αποδεκτές διαστάσεις : πλάτος 0,80μ x μήκος 1,20μ, ελάχιστο αποδεκτό φορτίο λειτουργίας: 300χγρ) ή

- χειροκίνητο ή μηχανοκίνητο κεκλιμένο επίπεδο (ελάχιστες αποδεκτές διαστάσεις σε πλήρη ανάπτυξη: πλάτος 0,80μ x μήκος 1,20μ, ελάχιστο αποδεκτό φορτίο λειτουργίας: 300χγρ, ελάχιστη αποδεκτή κλίση του κεκλιμένου επιπέδου, όταν εκτείνεται ή ξεδιπλώνεται σε ρείθρο ύψους 0,15μ: 12 % (για την επιτυχία της δόκιμης αυτής κλίσης είναι δυνατό να χρησιμοποιηθεί σύστημα χαμηλώματος της ανάρτησης).

Β) έχει ύψος τουλάχιστον 1,40μ (εφόσον δεν είναι θύρα επιβατών) και ελάχιστο πλάτος 0,90μ. Το πλάτος αυτό μπορεί να μειώνεται κατά 0,10μ όταν η μέτρηση πραγματοποιείται στο επίπεδο των χειρολαβών.

Γ) διαθέτει σύστημα επικοινωνίας με τον οδηγό κοντά στη θύρα και σε ύψος 1,30μ το πολύ από το έδαφος, το χειριστήριο του οποίου λειτουργεί με την παλάμη του χεριού και παρουσιάζει αντίθεση χρωμάτων και τόνων.

Προσβάσιμη είσοδος οχήματος αμαξοστοιχίας/συρμού

Α) έχει ελάχιστο ωφέλιμο πλάτος 0,80μ όταν είναι ανοικτή.

Β) χρωματίζονται ή επισημαίνονται στο εξωτερικό τους μέρος για να υπάρχει οπτική αντίθεση με τα λοιπά μέρη του αμαξώματος.

Γ) βρίσκεται κατά το δυνατόν πλησιέστερα στις ειδικές θέσεις/ χώρους για άτομα σε αναπηρικό αμαξίδιο.

Δ) φέρει ειδική σήμανση με το ΔΣΠ.

Ε) στο εσωτερικό του οχήματος επισημαίνεται σαφώς στο δάπεδο με οπτική αντίθεση σε σχέση με το υπόλοιπο δάπεδο.

ΣΤ) όταν ενεργοποιείται ο μηχανισμός ανοίγματος/ κλεισίματος της θύρας εκπέμπεται σήμα ευκρινώς ακουστό εντός και εκτός της αμαξοστοιχίας, ο δε μηχανισμός ανοίγματος είναι τοποθετημένος παράπλευρα ή επί του θυροφύλλου και σε ύψος 0,80-1,20μ από το δάπεδο της αποβάθρας εξωτερικά και το δάπεδο του οχήματος εσωτερικά, επισημαίνεται με οπτική ένδειξη, αναγνωρίζεται με την αφή και διαθέτει ένδειξη για τον τρόπο λειτουργίας του.

Ζ) σε περίπτωση ύπαρξης διάκενου μεταξύ αποβάθρας και δαπέδου οχήματος που υπερβαίνει τα 0,075μ οριζόντια και 0,050μ κατακόρυφα διαθέτει βοήθημα επιβίβασης για χρήστες αναπηρικών αμαξιδίων (κεκλιμένο επίπεδο, ανυψωτικό μηχανισμό).

Τ.Δ.22 Θέσεις σε οχήματα

Ειδικός χώρος/ ειδική θέση ατόμου σε αναπηρικό αμαξίδιο σε οχήματα με κινητήρα κατηγορίας Μ2 ή Μ3, άνω των 8 θέσεων εκτός της θέσεως του οδηγού

Α) έχει διαστάσεις 0,75Χ1,30μ.

Β) το διάμηκες επίπεδο του χώρου της ειδικής θέσης είναι παράλληλο με το διάμηκες επίπεδο του οχήματος.

Γ) έχει αντιολισθητικό δάπεδο.

Δ) διαθέτει σύστημα συγκράτησης του αναπηρικού αμαξιδίου.

Ε) διαθέτει χειρολισθήρες και σήμανση με κατάλληλα εικονογράμματα.

ΣΤ) διαθέτει συσκευές επικοινωνίας σε ύψη 0,70 έως 1,20μ από το δάπεδο, με χειριστήρια που λειτουργούν με την παλάμη και σε χρωματική αντίθεση.

Ειδικός χώρος/ ειδική θέση ατόμου σε αναπηρικό αμαξίδιο σε αμαξοστοιχία/ συρμό

Α) έχει διαστάσεις ικανές να εξυπηρετήσει αναπηρικό αμαξίδιο κατά ISO 7193:1985. Ιδιαίτερα η θέση πρέπει να έχει μήκος 1,60μ από το χείλος της αντικριστής έδρας καθίσματος προκειμένου για αντικριστές θέσεις και 1,50μ από τη ράχη καθίσματος προκειμένου για ομόρροπες θέσεις.

Β) από το δάπεδο μέχρι την οροφή του οχήματος στη θέση αναπηρικού αμαξιδίου δεν υπάρχουν άλλα εμπόδια εκτός από ένα ράφι αποσκευών, ένα οριζόντιο χειρολισθήρα ή ένα τραπεζάκι.

Γ) στο ένα άκρο της θέσης του αναπηρικού αμαξιδίου υπάρχει δομικό στοιχείο ή άλλο αποδεκτό εξάρτημα πλάτους 0,70μ με ύψος τέτοιο ώστε να εμποδίζει το αναπηρικό αμαξίδιο να ανατραπεί προς τα πίσω.

Δ) δίπλα ή απέναντι από το χώρο του αναπηρικού αμαξιδίου υπάρχει ένα τουλάχιστον κάθισμα για το συνοδό του χρήστη του αμαξιδίου.

Ε) διαθέτει συσκευή συναγερμού σε κατάλληλη θέση.

ΣΤ) διαθέτει κατάλληλη σήμανση.

Ζ) προβλέπεται στη ζώνη που γεινιάζει με την ειδική θέση χώρος για δυνατότητα στροφής ελάχιστης διαμέτρου 1,50μ. Ο χώρος της ειδικής θέσης μπορεί να αποτελεί μέρος του κύκλου περιστροφής.

Η) διαθέτει σύστημα συναγερμού.

Θέσεις εμποδιζόμενων ατόμων (καθίσματα προτεραιότητας) σε αμαξοστοιχίες/ συρμούς

Α) τα καθίσματα είναι σταθερά. Τοποθετούνται στον κυρίως χώρο των επιβατών και πολύ κοντά σε εξωτερικές θύρες.

Β) εάν διαθέτουν βραχίονες αυτοί αναδιπλώνονται, για να επιτρέπουν ελεύθερη πρόσβαση προς το κάθισμα.

Γ) το ελάχιστο πλάτος της έδρας του καθίσματος προτεραιότητας είναι 0,45μ.

Δ) το υψηλότερο σημείο της έδρας του καθίσματος, μετρούμενο από το χείλος του καθίσματος εμπρός μέχρι το δάπεδο, είναι μεταξύ 0,43 και 0,50μ.

Ε) το ελεύθερο ύψος επάνω από το κάθισμα είναι τουλάχιστον 1,68μ από το δάπεδο, εκτός από τις διδάπεδες αμαξοστοιχίες όπου επάνω από τα καθίσματα υπάρχουν ράφια αποσκευών. Στην περίπτωση αυτή τα καθίσματα προτεραιότητας κάτω από τα ράφια μπορεί να έχουν ελεύθερο χώρο 1,52μ, υπό τον όρο ότι ποσοστό τουλάχιστον 50% των καθισμάτων προτεραιότητας έχουν ελεύθερο χώρο 1,68μ.

ΣΤ) ο ελάχιστος ελεύθερος χώρος μπροστά από κάθε κάθισμα είναι 0,68μ προκειμένου για ομόρροπα καθίσματα και 0,60μ προκειμένου για αντικριστά, ενώ όταν τα αντικριστά καθίσματα διαθέτουν τραπεζάκι η ελάχιστη ελεύθερη απόσταση μετρούμενη οριζόντια από το χείλος της έδρας του καθίσματος μέχρι την πλησιέστερη ακμή του τραπεζιού είναι 0,23μ.

Ζ) τα καθίσματα προτεραιότητας και τα οχήματα εντός των οποίων βρίσκονται φέρουν κατάλληλη σήμανση με εικονογράμματα και πινακίδα που αναφέρει ότι οι άλλοι επιβάτες οφείλουν να παραχωρούν τα καθίσματα αυτά σε εκείνους για τους οποίους προορίζονται.

T.Δ.23 Προσβάσιμες τουαλέτες οχημάτων

Α) ωφέλιμο πλάτος της θύρας 0,80μ, επισήμανση με το Δ.Σ.Π.

Β) τοποθέτηση χειρολαβών θυρών, κλειδαριών, μηχανισμών σε ύψη μεταξύ 0,80-1,20μ από το δάπεδο.

Γ) ύπαρξη χώρου προσέγγισης της λεκάνης, ελεύθερος χώρος 0,70μ μπροστά από τη λεκάνη.

Δ) πρόβλεψη χειρολαβών (σταθερής και ανακλινόμενης) εκατέρωθεν της λεκάνης.

Ε) επιφάνεια καθίσματος μεταξύ 0,45-0,50μ από το δάπεδο.

ΣΤ) εύκολη πρόσβαση χρήστη αμαξιδίου σε όλα τα χρειώδη (νιπτήρα, σαπούνι, καθρέπτη, νερό και στεγνωτήριο χεριών).

Ζ) δύο τουλάχιστον συσκευές συναγερμού, με σήμανση δίπλα σε κάθε συσκευή η οποία περιγράφει τον τρόπο λειτουργίας και τις απαιτούμενες ενέργειες, εκ των οποίων συσκευών η μία σε ύψος το πολύ 0,45μ από το δάπεδο και η άλλη σε ύψος μεταξύ 0,80-1,20μ με οπτική και ακουστική ένδειξη ενεργοποίησης του συναγερμού μέσα στο θάλαμο.

T.Δ.24 Σήμανση προσβάσιμη

Α. είναι απλή, ευδιάκριτη, με επιφάνειες ματ χωρίς αντανάκλασεις και επαναλαμβάνεται όπου υπάρχει αλλαγή κατεύθυνσης ή όπου μπορεί να προκληθεί αμφιβολία, όσον αφορά στην επιλογή της επιθυμητής διαδρομής ή εξόδου διαφυγής.

Β. σύμβολα, πικτογράμματα, σχέδια, κείμενα κ.λπ. που αποτελούν την σήμανση είναι τυποποιημένα, απλά, ευδιάκριτα, σε έντονη χρωματική αντίθεση με το υπόβαθρό τους, τοποθετημένα σε θέσεις ανάλογα με το μέγεθός τους και τη λειτουργία τους.

Γ. τοποθετείται έτσι ώστε να μην εμποδίζει την κυκλοφορία και να μην προκαλεί ατυχήματα:

- εφόσον είναι επίτοιχη- τοποθετείται και ανάγλυφη και σε γραφή Μπράϊν σε ύψος 1,40 – 1,60μ από το δάπεδο,
- εφόσον είναι αναρτημένες από την οροφή ή στερεωμένες κάθετα στους τοίχους- η κάτω ακμή τους απέχει 2,20μ από το δάπεδο,
- εφόσον σημαίνει είσοδο σε κάποια εξυπηρέτηση (πχ WC, ιατρείο, χώρος αναμονής κλπ)- τοποθετείται δίπλα και όχι πάνω στην πόρτα, από την πλευρά της χειρολαβής. Το ίδιο ισχύει και για την αριθμηση των χώρων.

Δ. σε στρατηγικό σημείο του χώρου εισόδου στην εγκατάσταση τοποθετείται απλοποιημένο σχέδιο κάτοψης ή και πρόπλασμα με επισήμανση των θέσεων στάθμευσης, των εισόδων, του γραφείου πληροφοριών, των θέσεων κατακόρυφης κυκλοφορίας, των χώρων υγιεινής, των χώρων και σημείων ενδιαφέροντος κ.λπ. σε συμβατική μορφή ή/και ανάγλυφο ή/και σε γραφή Μπράϊν.

Ε. σήμανση που αναφέρεται σε εξυπηρετήσεις προσφερόμενες σε άτομα με αναπηρία συνοδεύεται απαραίτητα από το Διεθνές Σύμβολο Πρόσβασης ατόμων με αναπηρία (ΔΣΠ) .

ΣΤ. όπου προβλέπεται οπτική, προβλέπεται και ηχητική σήμανση.

Η. φωτίζεται καλά.

Θ. είναι σύμφωνη ως προς το σχήμα, χρώμα χαρακτήρα γραμμάτων και σύμβολα με την Οδηγία 6-Σήμανση, παράγρ.4.5. του Γραφείου Μελετών για ΑμεΑ ΥΠΕΚΑ.

Ι. όπου προβλέπεται οδοσήμανση είναι και σε γραφή Μπράϊν.

Τ.Δ. 25 Έντυπο υλικό προσβάσιμο

Α. εκδίδεται σε γραφή Μπράϊν.

Β. εκδίδεται με μεγάλο τύπο γραμμάτων, απλοποιημένα σχεδιαγράμματα, χρωματική αντίθεση φόντου-γραμμάτων.

Γ. διατίθεται σε ακουστική μορφή (CD, κασέτα κ.λπ.).

Δ. διατίθεται σε νοηματική γλώσσα ή/και με υπότιτλους (DVD).

Ε. διατίθεται σε έκδοση απλής γλώσσας

ΣΤ. διατίθεται σε προσβάσιμη ιστοσελίδα.

Τ.Δ.26 Έντυπα με μεγάλους χαρακτήρες

Α. μέγεθος χαρακτήρων του κειμένου 12-14 pt, κατά προτίμηση 14pt,

Β. γραμματοσειρά σαφή, τύπου sans serif όπως Arial, Helvetica ή Univers,

Γ. χρήση πεζών και όχι κεφαλαίων χαρακτήρων,

Δ. χρήση της έντονης γραμματοσειράς με φειδώ, για επισήμανση λίγων λέξεων μόνο και όχι ολόκληρης παραγράφου,

Ε. μη χρήση πλάγιας γραμματοσειράς ή/και υπογράμμισης,

ΣΤ. σώμα κειμένου με αριστερή στοίχιση, τον ίδιο προσανατολισμό της σελίδας και χωρίς γραφικά μοτίβα και υδατογραφήματα πίσω από το κείμενο,

Ζ. χρήση χάρτου και μελανιού ματ ή σατινέ χωρίς αντανάκλασεις,

Η. όσο το δυνατόν υψηλότερη αντίθεση ανάμεσα στους χαρακτήρες του κειμένου και το φόντο, κατά προτίμηση ανοικτόχρωμοι χαρακτήρες σε σκούρο φόντο (λευκό/κίτρινο σε μπλέ/μαύρο),

Θ. διάστημα μεταξύ των στηλών του κειμένου αρκετά μεγάλο ώστε να είναι διακριτό,

Ι. ταυτόχρονη περιγραφή κάθε πληροφορίας που παρέχεται με χρώμα ή με εικόνες,

ΙΑ. αποφυγή συνδυασμών κόκκινου με πράσινο χρώμα για διευκόλυνση ατόμων με αχρωματοψία.

Τ.Δ.27 Εκδόσεις απλής γλώσσας

Οι εκδόσεις απλής γλώσσας συντάσσονται σύμφωνα με τις ευρωπαϊκές οδηγίες της ILSMH European Association, *Make it simple - European Guidelines for the Production of Easy-to-Read Information for People with Learning Disability for authors, editors, information providers, translators and other interested persons* και εν γένει περιλαμβάνουν

- χρήση απλής γλώσσας,
- μόνο μία κεντρική ιδέα για κάθε πρόταση,
- αποφυγή χρήσης τεχνικής ορολογίας, συντομογραφιών και αρκτικόλεξων,
- μια σαφή και λογική δομή.

Η διάρθρωση ενός εγγράφου απλής γλώσσας πρέπει να ακολουθεί μια σαφή και λογική αλληλουχία. Όλες οι περιπτές ιδέες, λέξεις, προτάσεις ή φράσεις πρέπει να αποφεύγονται ή/και να αφαιρούνται.

Τ.Δ.28 Προσβάσιμα πεζοδρόμια

Α. διαθέτουν ελεύθερη από κάθε εμπόδιο ζώνη όδευσης τουλάχιστον 0,90μ ή στην περίπτωση υφιστάμενων πεζοδρομίων πλάτους <0,90μ ελεύθερη από κάθε εμπόδιο ζώνη σε όλο το πλάτος του πεζοδρομίου.

Β. διαθέτουν ελεύθερο ύψος από κάθε εμπόδιο (κλαδιά, πινακίδες κ.λπ.) τουλάχιστον 2,20μ σε όλο το μήκος της ελεύθερης ζώνης όδευσης.

Γ. διαθέτουν οδηγό τυφλών σε όλο το μήκος τους.

Δ. καθ' όλο το μήκος τους δεν υπάρχει εσοχή ή εξοχή με πλάτος μεγαλύτερο των 2εκ και βάθος/ ύψος μεγαλύτερο του 0,50εκ (δηλ. δεν υπάρχουν σπασμένες ή κακοτοποθετημένες πλάκες, τρύπες κ.λπ.)

Ε. δεν υπάρχουν εσχάρες μέσα στον οδηγό τυφλών. Οι υφιστάμενες εσχάρες δημιουργούν πυκνό πλέγμα με κενά μικρότερα του 1εκ.

ΣΤ. διαθέτουν ράμπες κλίσης μέχρι 5% για την κάλυψη υψομετρικών διαφορών

Z. δε διαθέτουν μεμονωμένα σκαλοπάτια σε καμία περίπτωση.

Τ.Δ. 29 Προσβάσιμες διαβάσεις

A. διαθέτουν ράμπες στα σημεία απόληξης των πεζοδρομίων με κλίση μέχρι 5% και πλάτος τουλάχιστον 1,50μ ή ίσο με το πλάτος της διάβασης (επιθυμητό πλάτος διάβασης 2,50μ). Οι ράμπες αυτές διαθέτουν σήμανση «ΚΙΝΔΥΝΟΣ» στην αρχή και κυρίως στο τέλος τους προς το οδόστρωμα.

B. σε περίπτωση πεζοδρομίων μικρού πλάτους, έχουν υποβιβασμένη όλη τη γωνία στη διασταύρωση των δύο οδών σε όλο το πλάτος του πεζοδρομίου και διαθέτουν σήμανση «ΚΙΝΔΥΝΟΣ» σε όλο το υποβιβασμένο τμήμα προς το οδόστρωμα.

Γ. οι ράμπες διαβάσεων των απέναντι πεζοδρομίων είναι ακριβώς απέναντι η μία από την άλλη και δε δημιουργούν καμία υψομετρική διαφορά («δόντι») με το οδόστρωμα.

Τ.Δ.30 Προσβάσιμες νησίδες

A. αν έχουν πλάτος μεγαλύτερο των 3,00μ στα σημεία των διαβάσεων διαθέτουν ράμπες κλίσης μέχρι 5% και πλάτους τουλάχιστον 1,50μ ή όσο το πλάτος της διάβασης, ακριβώς απέναντι από τις ράμπες των διαβάσεων, οι οποίες δε δημιουργούν καμία υψομετρική διαφορά («δόντι») με το οδόστρωμα.

B. αν έχουν πλάτος μικρότερο από 3,00μ στα σημεία των διαβάσεων διακόπτονται για πλάτος ίσο με το πλάτος των διαβάσεων και οπωσδήποτε όχι μικρότερο των 2,50μ.

Γ. διαθέτουν επισήμανση τύπου B «ΚΙΝΔΥΝΟΣ» στην αρχή και το τέλος της νησίδας που τοποθετούνται κάθετα στον άξονα κίνησης.

Τ.Δ.31 Προσβάσιμες πλατείες

Είναι κατάλληλα διαμορφωμένες ώστε να διασφαλίζεται η δυνατότητα πρόσβασης ατόμων με αναπηρία, δηλαδή

- διαθέτουν ράμπες στα σημεία των διαβάσεων με κλίση μέχρι 5% και πλάτος τουλάχιστον 1,50μ ή ίσο με το πλάτος της διάβασης. Οι ράμπες αυτές διαθέτουν σήμανση «ΚΙΝΔΥΝΟΣ» στην αρχή και κυρίως στο τέλος τους προς το οδόστρωμα και είναι ακριβώς απέναντι με τις αντίστοιχες ράμπες των απέναντι πεζοδρομίων και δε δημιουργούν καμία υψομετρική διαφορά (σκαλοπάτι) με το οδόστρωμα.

- εκτός από τις ράμπες των διαβάσεων, διαθέτουν ράμπες κλίσης μέχρι 5% για την κάλυψη υψομετρικών διαφορών στην επιφάνειά τους. Δε διαθέτουν μεμονωμένα σκαλοπάτια σε καμία περίπτωση.

- διαθέτουν οδηγό τυφλών, χωρίς εσχάρες μέσα σε αυτόν. Τυχόν εσχάρες (εκτός οδηγού τυφλών) δημιουργούν πυκνό πλέγμα με κενά μικρότερα του 1εκ.

- διαθέτουν ελεύθερη από κάθε εμπόδιο ζώνη όδευσης πλάτους 1,50μ (ελάχιστο αποδεκτό πλάτος τουλάχιστον 0,90μ).
- διαθέτουν ελεύθερο ύψος από κάθε εμπόδιο (κλαδιά, πινακίδες κ.λπ.) τουλάχιστον 2,20μ σε όλο το μήκος της ελεύθερης ζώνης όδευσης.
- σε όλη την επιφάνειά τους δεν υπάρχει εσοχή ή εξοχή με πλάτος μεγαλύτερο των 2εκ και βάθος/ύψος μεγαλύτερο του 0,50εκ (δηλ. δεν υπάρχουν σπασμένες ή κακοτοποθετημένες πλάκες, τρύπες κ.λπ.).

T.Δ.32 Προσβάσιμοι χώροι πρασίνου

Είναι κατάλληλα διαμορφωμένοι ώστε να διασφαλίζεται η δυνατότητα πρόσβασης ατόμων με αναπηρία, δηλαδή

- διαθέτουν ράμπες στα σημεία των διαβάσεων προς αυτούς, με κλίση μέχρι 5% και πλάτος τουλάχιστον 1,50μ ή ίσο με το πλάτος της διάβασης. Οι ράμπες αυτές διαθέτουν σήμανση «ΚΙΝΔΥΝΟΣ» στην αρχή και κυρίως στο τέλος τους προς το οδόστρωμα, είναι ακριβώς απέναντι με τις αντίστοιχες ράμπες των απέναντι πεζοδρομίων και δε δημιουργούν καμία υψομετρική διαφορά («δόντι») με το οδόστρωμα.
- εκτός από τις ράμπες των διαβάσεων, διαθέτουν ράμπες κλίσης μέχρι 5% για την κάλυψη υψομετρικών διαφορών στην επιφάνειά τους. Δε διαθέτουν μεμονωμένα σκαλοπάτια σε καμία περίπτωση.
- διαθέτουν οδηγό τυφλών. Τυχόν εσχάρες (εκτός οδηγού τυφλών) δημιουργούν πυκνό πλέγμα με κενά μικρότερα του 1εκ.
- διαθέτουν ελεύθερη από κάθε εμπόδιο ζώνη όδευσης πλάτους 1,50μ (ελάχιστο αποδεκτό πλάτος τουλάχιστον 0,90μ) με σταθερή τελική επιφάνεια (π.χ. καλά πατημένο χώμα, όχι χαλίκι, όχι χλοοτάπητα κ.λπ.).
- διαθέτουν ελεύθερο ύψος από κάθε εμπόδιο (κλαδιά, πινακίδες κ.λπ.) τουλάχιστον 2,20μ σε όλο το μήκος της ελεύθερης ζώνης όδευσης.
- σε όλη την επιφάνεια των οδούσεων δεν υπάρχει εσοχή ή εξοχή με πλάτος μεγαλύτερο των 2εκ και βάθος/ύψος μεγαλύτερο του 0,50εκ (δηλ. δεν υπάρχουν σπασμένες ή κακοτοποθετημένες πλάκες, τρύπες κ.λπ.).

Βιβλιογραφία

1. *OHE, 2007, Σύμβαση για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία*
2. *World Health Organization, International Classification of Functioning, Disability and Health, ICDH-2*
3. *ILSMH European Association, Make it simple- European Guidelines for the Production of Easy-to-Read Information for People with Learning Disability for authors, editors, information providers, translators and other interested persons*
4. *ISO 16814, Building environment design- Indoor air quality- Methods of expressing the quality of indoor air for human occupancy*
5. *AFNOR NF X50-783, Accessibilité - Organismes handi-accueillants - Exigences et recommandations pour la prise en compte des handicaps dans les organismes*
6. *BS 7000-6:2005 Design management systems. Managing inclusive design. Guide.*
7. *CEUD-ICT Centre for Excellence in Universal Design, Guidelines for Public Access Terminals Accessibility*
8. *Web Accessibility Initiative (WAI), Web Content Accessibility Guidelines 2.0*